

# Gyvenimas

Laikraštis Prienų rajono ir Birštono krašto žmonėms  
Nacionalinės rajonų ir miestų laikraščių leidėjų asociacijos narys

ISSN 1648-0392



9 771648 039035

Nr. 83 (10141) \* 2018 m. lapkričio 7 d., trečiadienis

Kaina - 0,45 Eur

## Paba diena

Šiandien – mėnulio jaunatis. Saulė teka 7 val. 33 min., leidžiasi 16 val. 31 min. Dienos ilgumas 8 val. 58 min.

Vardadieniai: šiandien – Erna, Ernesta, Ernestas, Ernestina, Karina, Rufas, Rufina, Rufinas, rytoj – Gotardas, Gotfridas, Severa, Severas, Severija, Severina, Vetusta, penktadienį – Asterija, Asterijus, Dargina, Darginas, Darginta, Dargis, Estela, Estera, Skirtautas, Skirvainas, Stela, Ursas, Ursynas, Žvaigždys.  
Lapkričio 8 – Europos sveikos mitybos diena.

Chameleonų rūpesčiai 2 p.

Negatyvias pasekmes jaučia ne tik priklausomi žmonės, bet ir jų šeimos nariai 4 p.

Namu ūkis 5 p.

Nemunėlis 6 p.

Edukacinė - pažintinė kelionė po Sūduvos kraštą 8 p.

3 didžiausios kibernetinės grėsmės Lietuvoje 3 p.

## Nuomonė Ne tik džiaugsmas...

Kai, svarstant 2018 m. savivaldybės biudžetą, pirmą kartą viešai buvo pagarsinta idėja įrengti fontaną Prienų Laisvės aikštėje, tam tikslui planuota skirti net 150 tūkstančių eurų. Buvo daugybė skeptikų, kurie minėjo, kad tokias lėšas geriau nukreipti švietimui, sveikatos apsaugai ir pan. Prisipažinsiu, jog buvau tarp fontano statybos šalininkų, nes kaskart praeidamas miesto centrą, stebėdavau, kokia tuščia pilka aikštė, betonu grįsta, šalta ir niūri.

Iš Prienų senbuvų teko girdėti, kad Laisvės aikštės architektūrinė kompozicija buvo sudarkyta dar sovietmečiu, į ją kaip svetimkūnį įkomponuojant statomus vietos valdžios rūmus. Beje, kaip man pasakojo vienas to meto Prienų valdininkas, iš pradžių tie rūmai buvo statomi vieno aukšto (Pagal tokią projektą patatyti rūmai tebestovi Ignalinoje). Atykęs vietos valdžios vizituoti aukštas centro valdininkas tik nusistebėjo - gal čia kokia ferma vidury miesto statoma? Ir nurodęs dėl solidumo antrą aukštą prilipdyti...

Bandytų formuoti gyvenimą Laisvės aikštės veidą buvo ir anksčiau - sodinti medžiai, prisimenu augusį tada dar retai kur pasitaikantį graikišką riešutmedį, įrengtas nedidelis vandens baseinėlis su fontanu. Atgimimo laikais čia buvo iškelta tautinė trispalvė, pirmaisiais Nepriklausomybės atkūrimo metais įamžintas turgaus aikštėje niekintų laisvės kovotojų atminimas. Tačiau vieną dieną, aikštėje išpjovus visus medžius ir padengus aikštę betonu, ji tapo tokia atvira, tuščia ir nepatraukli, kaip sakoma, „negyva“. Todėl taip nekantariai buvo laukiama žadėto fontano.

### Prienai atsinaujina paslaptinai

Fontano statyba paslaptinai klostėsi iš pat pradžių - nors buvo girdima kalbų apie būsimą fontano statybos pradžią, tačiau jokių savivaldybės PR specialistų taip pamėgtų piešinių su būsimu fontano vaiz-

dais nei spaudoje, net ir gegužės 18 d. vykusiame konferencijoje „neAt-rasti Prienai“ pamatyti neteko.

Tik iš teismo bylos pavyko sužinoti, kad įvykiai rutuliojosi neįtikėtinai ir nebūdingais savivaldybei tempais: gegužės 8 d. skelbiamas viešas konkursas fontano Prienų m. Laisvės a. įrengimui su projektavimo paslaugomis, pasiūlymai priimami iki gegužės 18 d. (pastebėsiu, kad tai buvo penktadienis), o jau gegužės 22 d. (antradienį) skelbiamas konkurso nugalėtojas. Dar įdomiau: nors konkurso nelaimėjusiai bendrovei buvo leista gegužės 24 d. susipažinti su „nugalėtojo“ pasiūlymu ir ši bendrovė gegužės 28 d. pateikė savivaldybei pretenziją, savivaldybė nurodė, jog pretenzijos nenagrinės, nes sutartis su laimėtoju jau pasirašyta gegužės 23 d.!

### Kas atlygins priteistą žalą?

Kauno apygardos teismas 2018 m. rugsėjo 20 d. sprendimu civilinėje byloje Nr. e2-2039-601/2018 pripažino neteisėtu Prienų rajono savivaldybės administracijos 2018 m. gegužės 22 d. sprendimą dėl pasiūlymų eilės sudarymo ir nugalėtojo pripažinimo UAB „Optika ir technologija“ ir skyrė Prienų rajono savivaldybės administracijai 2 600 Eur baudą, taip pat priteisė iš atsakovės Prienų rajono savivaldybės administracijos ieškovės UAB „Poolservice.LT“ naudai 1 473 Eur bylinėjimosi išlaidų.

(Nukelta į 2 p.)

## Svarbiausia – prisiminti ir aplankyti

Yra metuose diena, kai ypatingu būdu prisimename savo Anapilin išėjusius artimuosius: atnaujiname paminklus, puošiame kapus, įžiebiamė gyvą žvakės liepsnelę. Tačiau yra niekieno nelankomų ir neprižiurimų kapų, kurių artimųjų jau arba nebelikę gyvųjų tarpe, arba jie gyvena toli ir saviškių kapų kasmet aplankyti negali. Tad lapkričio 2-ąją, Vėlinių dieną, Kašonių biblioteka ir Kašonių bendruomenė suorganizavo akciją „Uždekime Vėlinių žvakeles ir tiems, kurių niekas nebelanko – ant apleistų kapų“. Prie akcijos prisidėjo ir Jiezno seniūnijos socialinės darbuotojos.

Kašonių seniūnaitijoje yra dvejios



Sobuvos kapinėse.

veikiančios (Pelekonių ir Sobuvos) ir vienerios neveikiančios (Vošiškių) kapinaitės. Akcijos dalyviai pagerbė tylos minutę ir uždegė žvakeles Pelekonių kaimo kapinėse ant Vyčio Kryžiaus kavalierių Juozo Zencvičiaus ir Juozo Žuromsko, partizanų Bernatonių kapų, Sobuvos ir Vošiškių kaimo kapinaitėse – ant užmirštų, niekieno nelankomų kapų,

Jiezne – ant Lietuvos partizanų kapų. Kašonių seniūnaitijoje yra keturi Pelekonių piliakalniai. Uždegė žvakeles ir ant dviejų iš jų. Plazdančios liepsnelės pilkapyuose - protėvių atminimo gyvasties bendruomenėje simbolis.

Per Vėlines svarbiausia – prisiminti ir aplankyti.

Danutė Bajorienė



## „Jie visada čia...“

...Visų Šventųjų dieną Stakliškių parapijos bažnyčioje po antrą Šv. Mišių išėjusius į Amžinybę parapijos mirusiuosius, artimus žmones ir tuos, kurie lieka vieniši Vėlinių dieną atminties žvakelėmis, eilėmis, ilgesingais romansais prisiminė Pieštuvėnų moterų ansamblis ir Stakliškių gimnazijos jaunimo ansamblis su visų jų vadove Onute Kamblevičiene.

Pieštuvėnų bendruomenės moterys, pargrįždamos stabtelėjo Pieštuvėnų kaimo kapinaitėse, kur žvakeles uždegė ir ant vienišų, retai lankomų ar ir visai nelankomų kapų.

„Niekas neišnyksta, mainosi tik tai šviesa ir šešėliai. Jis visada čia – tas veidas gyvavęs prieš mūsų gimimą ir gyvuosius po mūsų mirties, retkarčiais jis prasišviečia pro tai, ką vadiname gyvenimu, ir akimirka apakina mus, ir mes tada jau niekada nebebūname tokie, kaip anksčiau!“ (E. M. Remarkas)



## Sveikiname!

Metai paukščiais nuskrido  
Ir linksmai, ir liūdnai,  
Liko praeity brydės  
Ir balti smilkiniai,  
Žingsnių aidas laukuos  
Ir tas šerkšnas pabalės  
Sidabriniuos plaukuos.  
Jubiliejus garbingas –  
Tarsi perlas skaidrus.  
Mes Jums linkim gyventi  
Ilgus ilgus metus.



Marytę BACVINKIENĘ, gyvenančią Skersabalio kaime, Prienų rajone, 80 -ojo gimtadienio jubiliejaus proga sveikina Marcelė ir jos vaikai su šeimomis, 14 anūkų ir 5 proanūkiai, Birutė su šeima.



**Nuomonė**

Rytas STASELIS



**Chameleonų rūpesčiai**

Vos prieš dvi savaites interneto naujienų portalo „Delfi.lt“ žurnalistai išsiaiškino, kad Vyriausybė paslapčia sumanė padidinti mokesčius individualia veikla užsiimantiems šalies piliečiams. Vieniems įmokos į „Sodrą“ nuo 2019 -ųjų didės simboliškai, kitiems daugiau. Savaimė suprantama, žinios apie tokį siurprizą valdžia neturėtų būti. Didinimo schemą išskaičiavo asocijuotos verslo struktūros, kurių atstovai tvirtino, esą Vyriausybė visus tiesiog apgavo, nes anksčiau derybose ir konsultacijose buvo žadėjusi to nedaryti.

Šią savaitę ministras pirmininkas Saulius Skvernelis jau iškilmingai pareiškė, kad jo vadovaujamas ministrų kabinetas ir Seime posėdžiaujantys bendraminčiai iš Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos netrukus apsvarstys ir, ko gero, priims svarbių dokumentų paketą, kurio tikslas – uždėti apinasrį stambiesiems prekybos tinklams ir pažaboti kylančias kainas. Tarp svarbiausių ir labiausiai trimituojamų šio reikalo aspektų – padidinti konkurencinę aplinką prekybos sektoriuje, suteikiant lengvesnes sąlygas, mažinant biurokratinę ir administracinę kliūtis smulkiam bei vidutiniam verslui.

Kaip gali būti susijusios šios dvi žinios? Viena vertus, man jos atrodo viena kitai esmingai prieštaraujantys. Nes Vyriausybė rodo skatinanti rasti naujas verslo nišas smulkiam bei vidutiniam verslui tuo pat metu „pamalondama“ jį didesniais mokesčiais. Kitaip tariant, Vyriausybės kova už didesnę konkurenciją labiau panaši į mimikriją ([angl. Mimicry < gr. Mimikos – mėgdžiojimas], biol. individo supanašėjimas su aplinkos daiktai, kitais gyvūnais arba augalais, padedantis jam apsisaugoti nuo priešų, TŽŽ, Vilnius, 2001). Galima spėti, kad vėl su fanfaromis priims kažin kokią kovos su kainų augimu programą, vėliau pasigaus kokių nors palankių, tačiau realiam gyvenimui jokios reikšmės neturinčių statistinių duomenų ir pradės juos viešai kočioti prieš kitais metais įvyksiančias trejų rinkimų kampanijas, esą kainų mažinimo programa, kurios Lietuvoje netaikė nė viena ligišolinė vyriausybė (be šio užkeikimo kartojimo Lietuvoje išvis nebėra nė vienos politinės naujienos iš valdžios rūmų), sėkmingai veikia.

Kita vertus, vertinant ilgėlesnę perspektyvą, tokie p. Skvernelio žaidimai mokesčiais gali turėti ir kitokių pasekmių. Tarkime, jūs patikėsite gražiomis šitos valdžios serenadomis apie Lietuvoje gerėjantį gyvenimą ir stačiai šviesiausią pasaulyje verslo aplinką šalyje, nutarsite imtis individualios veiklos (jū yra įvairių – nuo teisiųjų paslaugų teikimo ligi prekybos). Sėdėsite, skaičiuosite, nemiegosite naktimis, tačiau kokie mokesčiai jūsų laukia nuo Naujųjų metų, sužinosite veik atsitiktinai š. m. spalį. Kai pamėginsite apie tai paklausti valdžios, ji jums pasiūlys internete susirasti tuziną stebuklingų skaičiuoklių, kurios ir pateiks visus atsakymus. Tačiau nė viena stebuklingoji skaičiuoklė jums neparodys, kokių valdžios dovanėlių jūs sulauksite kitų metų spalį. Belieka tik įsivaizduoti, kiek liks jūsų entuziazmo imtis individualios veiklos ar verslo.

Nors individualios veiklos, patentų institutai labai nepatinka kairesnių pažiūrų ekonomistams, jie sugalvoti taip pat ir tam, kad daugiau žmonių būtų patys sau darbdaviai ir, krentant ūkio augimui, kliautųsi savo idėjomis, gebėjimais, o ne skubėtų prie socialinių ar bedarbystės pašalpų langetių.

Taigi šia prasme p. Skvernelis siunčia labai aiškia žinių individualistams tuo metu, kada net didžiausios įmonės ruošiasi ekonomikos sulėtėjimui, optimizuoja verslo sąnaudas ir po truputį atleidžia darbuotojus, be kurių gali apsieiti. Valdžios logiką galima suprasti: į populizmo linkusiems politikams visada yra smagiau, kada kuo daugiau žmonių jų ko nors prašo, o jie gali numesti po keliolika eurų išmaldos.

**Dar keletas pastabų apie Vyriausybės „kainų mažinimo“ iniciatyvų esmę:**

- Sutinku, kad jos ne iš piršto laužtos ar plynoje vietoje išgalvotos. Man pačiam teko girdėti, kad stambieji prekybos centrai „laužia“ tiekėjus, kad šie būtų kietesni sukeliamiems prekybininkams, tačiau nepavyko surinkti įtikinamų įrodymų, patvirtinančių tokias kalbas.

- Nors dėl miestuose įvykusios akropolizacijos sriūbauja ne vienas ir ne du žmonės, kovoti su tokia prekybos centrų plėtros pasekme, ko gero, jau neproduktyvu (žinoma, nelygu, koks tikrasis kovos tikslas). Traukinys išvažiuo dar praėjusiojo amžiaus paskutiniame dešimtmetyje.

- Didmiesčiuose pamažu atsirandančios nedidelės parduotuvės, kuriose prekiaujama išskirtinėmis prekėmis, kurių nepriima didieji prekybos centrai, rodo, kad iniciatyvūs žmonės ieško ir sėkmingai randa nišų, kuriose gali plėtoti savo veiklą. Labiausiai jiems trukdo ne prekybos centrai, o mokesčius siurprizus nuolat sugalvojanti valdžia. Tačiau tokio verslo esmė – išskirtinumas, o ne prekių pardavimas skolon, ar netoli esančios mokyklos auklėtinių šėrimas bulvių traškučiais bei kokakola, nes iš mokyklų jie išgyvendinti.

Ta pačia proga ir apie stambiusius. Prieš kelias savaites teko kalbėtis su vienu gana stambaus verslo atstovu. Jis liūdnu veidu šaipėsi iš p. Skvernelio iniciatyvų ir siunčiamų „Gedimino laiškų“, kviečiančių į Lietuvą kitus prekybos centrų tinklus. Jo požiūriu, tai, kas išties šiandien turėtų rūpėti Vyriausybei dėl verslo aplinkos, yra tai, kad per keletą metų iš šalies pasitraukė keli bankai ir šiandien realiai Lietuvoje rinkoje veikia du. Mano pašnekovo, jo teigimu, verslo plėtrai šiuo metu reikalinga maždaug 10 mln. Eur paskola. Maža to, kad šiais laikais su bet kuriuo banku kalbėtis nėra lengva, tačiau vien už tokio dydžio paskolos administravimą bankai Lietuvoje nori gauti apie 150 tūkst. Eur („nenori, neimk“). Savaimė suprantama, palūkanos ir banko marža į šią sumą neįskaičiuotos. Svarbiausias klausimas: kas bus tas galutinis paskolos administravimo mokesčio mokėtojas? Ko gero, kad mano pašnekovo klientas. Nelygu, tačiau ir nesvarbu, kas jis: verslininkas, didmeninis ar mažmeninis vartotojas arba valstybė.

**Ne tik džiaugsmas...**

(Atkelta iš 1 p.)

Taigi iš savivaldybės biudžeto teks sumokėti teismo priteistą sumą. Būtų dora ir teisinga, kad šią kiek daugiau nei 4 tūkstančių eurų padarytą žalą savivaldybei atlygintų atsakingi už tai asmenys iš savo kišenės. Tiesa, teko girdėti ir tokių aiškinimų, kad perkant fontano darbus iš „nugalėtojo“, net ir įvertinus teismo skirtą baudą bei kitas išlaidas, darbai kainavo pigiau, negu atlikti darbus siūlė konkurentai, taigi viskas čia gerai, net buvo sutaupyta pinigų. Vadovaujantis tokia logika, nesunku ir iki absurdo prisikasti.

**Kur dingio granito plokštės?**

Savivaldybė, skelbdama konkursą įrangai, taip pat ir grindinio

apdailai, pateikė atitinkamus techninius reikalavimus: „Vandens purškutukų zonoje projektuojama fontano grindinio dangą iš granito plokščių, kurių storis ir dydis derinamas projektavimo metu. Dangos plokštės turi būti suprojektuotos taip, kad ant jos būtų galima vaikščioti, esant reikalui (atsiradus fontano įrangos gedimui ar norint apžiūrėti, aptarnauti), galima būtų jas lengvai nuimti (nukelti), užvažiuoti aptarnaujančiam transportui (pvz., sniego valymui)“. Apie būsimą fontano grindinio dangą net buvo paskelbta oficialioje savivaldybės 2018 06 06 informacijoje. Tačiau realybėje granito plokščių neliko.

Dabar bandoma aiškinti, kad šlapios granito plokštės neva būtų slidžios, vaikams vaikščioti būtų nesau-

gu, lyg ant nelygaus skelto paviršiaus trinkelį vaikščioti vaikui būtų mažiau slidu ir saugiau, greičiau jau priešingai. O kaip tada su kitais reikalavimais dangai – lengvai nukelti, užvažiuoti transportui, sniegui valyti? Beje, pačiam teko matyti, kaip vaikai bėgioja, net dviračiais važinėja ant Lukiškių aikštės fontano granito plokščių Vilniuje. Ir nieko... Aki vaizdu tik, kad toks dangos pakeitimas atpigino fontano statybą. O aiškintis, kur „prapuolė“ granito plokštės, turėtų jau teisėsauga.

**Ar tikrai sutaupyta?**

„Besidžiaugiant“, kad fontanas įrengtas žymiai pigiau, negu darbus atlikti siūlė teismui apskundęs verslo konkurentas, turėtume sąžiningai sau atsakyti, ar ilgai toks įrenginys tamsaus bendruomenę, kiek kainuos jo eksploatacija ir priežiūra?

Audrius Narvydas

**„Lietuvos kariuomenės karininkai – ginkluotos rezistencijos dalyviai 1944–1946 m.“**



**Būkite atsargūs!**

Lapkričio 2 d. apie 21.00 val. kelyje Vilnius-Prienai-Marijampolė, 81-ajame kilometre įvyko eismo įvykis. Automobilui BMW važiuojant Vilniaus kryptimi, kurį (pirminiais duomenimis) vairavo Trakų r. sav. gyventojas R.R., gim. 1998 m., staiga į važiuojamąjį kelio dalį išbėgo laukinis žvėris (briedis) dėl ko įvyko susidūrimas.

Eismo įvykio metu sužalotas vairuotojas bei 2000 m. gimimo keleiviai M.L., gyv. Birštono sav., R.B., gyv. Prienų r. sav., L.V., gyv. Prienų r. sav., ir L.K., gim. 2001 m., gyv. Prienų r. sav. Sužeistieji Greitosios medicinos pagalbos automobiliu išvežti į Lietuvos mokslo universiteto ligoninės Kauno klinikų priėmimo skyrių, po pirminės medikų apžiūros asmenims nustatytos politraumos.

**Nusikaltimai nelaimės**

**Smurtas**

Spalio 31 d. apie 21 val. 50 min. Prienuose namo grįžęs neblaivus 49-erių metų vyras du kartus spyrė savo sutuoktinei į koją, tuo sukeldamas jai fizinį skausmą. Piliėtis R. A. buvo sulaikytas 48 valandoms.

Lapkričio 1 d. apie 16 val. 55 min. Pakuonio kaime kilusio konflikto metu 38-erių metų vyras smurtavo prieš savo 58-erių metų motiną. Įtariamasis iš namų pasišalino.

Lapkričio 2 d. Prienų r. PK gauti du pareiškimai dėl smurto iš Veiverių miestelio. Čia apie 21 val. 50 min. gyvenamosiose patalpose įvykusio žodinio konflikto metu, būdama neblaivi (1,85 prom.), 25-erių metų pil. A. K. galimai peiliu sužalojo 29-erių metų neblaivą (1,29 prom.) sugyventinį E. L. Įtariamoji buvo sulaikyta ir uždaryta į areštinę.

**SPRENDIMAI, PRIIMI BIRŠTONO SAVIVALDYBĖS TARYBOS 2018 M. LAPKRIČIO 2 D. POSĖDYJE**

Eil. Nr.	Sprendimo numeris	Sprendimo antraštė
1	2	3
1.	TS-161	Dėl trumpalaikio materialiojo turto, skirto Birštono gimnazijai, perėmimo ir perdavimo
2.	TS-162	Dėl ilgalaikio materialiojo turto perdavimo biudžetinei įstaigai Nemažųjų dienos centrui
3.	TS-163	Dėl ilgalaikio materialiojo turto perdavimo Birštono lopšeliui - darželiui „Giliukas“
4.	TS-164	Dėl Birštono savivaldybės tarybos 2017 m. birželio 29 d. sprendimo Nr. TS-129 „Dėl Birštono savivaldybės būstų nuomos mokesčių dydžių nustatymo“ pakeitimo
5.	TS-165	Dėl Birštono savivaldybės tarybos 2018 m. rugsėjo 28 d. sprendimo Nr. TS-136 „Dėl Birštono savivaldybės būsto fondo sąrašo ir Birštono savivaldybės socialinio būsto fondo sąrašo patvirtinimo bei kai kurių Birštono savivaldybės tarybos sprendimų pripažinimo netekusiais galios“ pakeitimo
6.	TS-166	Dėl Birštono savivaldybės tarybos 2015 m. liepos 21 d. sprendimo Nr. TS-162 „Dėl Birštono savivaldybės tarnybinių gyvenamųjų patalpų fondo sąrašo patvirtinimo“ papildymo
7.	TS-167	Dėl Šilumos tiekėjų investicinių planų derinimo tvarkos aprašo patvirtinimo
8.	TS-168	Dėl 2018 m. kovo 30 d. Birštono savivaldybės materialiojo turto panaudos sutarties Nr. PTS-51 termino pratęsimo
9.	TS-169	Dėl Birštono savivaldybės 2018 metų biudžeto pakeitimo
10.	TS-170	Dėl Birštono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybos nuostatų patvirtinimo
11.	TS-171	Dėl nenaudojamų, naudojamų ne pagal paskirtį, apleistų arba neprižiurimų patalpų ir statinių sąrašo pakeitimo
12.	TS-172	Dėl Birštono savivaldybės tarybos 2015 m. gegužės 29 d. sprendimo Nr. TS-133 „Dėl Birštono savivaldybės bendruomenės sveikatos tarybos sudarymo“ pakeitimo
13.	TS-173	Dėl gatvių pavadinimų suteikimo
14.	TS-174	Dėl Birštono sav., Birštono sen., Jundeliškių k., Klėties gatvės geografinių charakteristikų pakeitimo
15.	TS-175	Dėl pritarimo mažosios architektūros, nesudėtingų statinių, terasų, suoliukų, kitos jaunimo renginiams organizuoti susijusios infrastruktūros įrengimui Birštono miesto centriname parke (sklypo kadastrinis Nr. 1201-0002-0228)

Visus Tarybos sprendimus galite rasti [www.birstonas.lt](http://www.birstonas.lt) skiltyje Teisės aktai

Kitame pareiškime nurodoma, jog Veiverių miestelyje apie 21 val. 50 min. gyvenamojo namo virtuvėje įvykusio žodinio konflikto metu, būdama neblaivus (1,29 prom.), 29-erių metų vyras E. L. kumščiu sudavė smūgį į skruostą 25-erių metų sugyventinei (1,85 prom.) A. K. Įtariamasis taip pat buvo sulaikytas ir uždarytas į areštinę.

Lapkričio 3 d. apie 12 val. 30 min. Prienų mieste konflikto metu neblaivus (2,4 prom.) 31 metų T. V. fiziškai smurtavo prieš savo 57 metų motiną. Piliėtis T. V. buvo sulaikytas ir uždarytas į areštinę.

**Vagystės**

Lapkričio 1 d. Veiverių miestelyje,

įsibrovus į sodybiete, iš stovėjusių traktorių pavogta dyzelino, raktų rinkinys ir aušinimo skysčio.

Tą pačią dieną apvogta ir kita sodyba, tai – Stakliškių seniūnijoje, Gineikonių kaime. Čia iš moters sodybos pavogtas motociklas „IZ“ ir skaitmeninis TV priedėlis. Padaryta nuostolio už 526 eurus.

**Nušautas šuo**

Lapkričio 1 d. apie 14 val. 30 min. Jiezno seniūnijoje, Pelekonių kaime, ant keliuko į sodybą, įtariama, nušautas moters mišrūnų veislės šuo.

Parengta pagal Alytaus apskrities VPK pirminę informaciją



# 3 didžiausios kibernetinės grėsmės Lietuvoje

Visi saugome savo turtą. Kad neapvogtų namų, užrakiname duris. Apie telefoninius sukčius pranešame policijai. Bet ne visi žinome, kad ne mažesnę grėsmę gali kelti ir senas namų kompiuteris.

„Kriminalistai kalba, kad nusikalstamumas internete pagal pajamas viršija prekybą ginklais ir narkotikais. Kibernetinės atakos atlieka nebe pavieniai hackeriai, o organizuotas nusikalstamumas, kuris taikosi į mus visus ir ypač į silpniau apsaugotus įrenginius“, – įspėjo Nacionalinio kibernetinio saugumo centro (NKSC) vadovas dr. Rytis Rainys.

Anot jo, klaida manyti, kad kibernetiniams nusikaltėliams esi neįdomus. Jie taikosi ne tik į pinigus, bet ir paskyras, elektroninį paštą, netgi patį kompiuterį – juos panaudoja kaip įrankius kitoms kibernetinėms atakoms realizuoti.

Jei norime išlikti saugūs, turime būti budrūs. Štai 3 didžiausios grėsmės, kurias išskyrė saugumo ekspertai, išnagrinę daugiau kaip 55 tūkst. pernai įvykusių kibernetinių incidentų.

## 1. Kompiuteriniai virusai

Kompiuteriniai virusai – dažniausia interneto piktavalių naudojama priemonė. Tai žalingi kodai, platinami per saugumo spragų turinčius, pasenusius įrenginius, interneto svetaines, atsiunčiami elektroniniuose laiškuose su užkrėstais failais. Paplitus išmaniesiems telefonams, virusai atkeliauja į juos per programėles (angl. apps) ar sms žinutėmis su nuoroda į užkrėstą svetainę.

Virusas gali būti skirtas sužinoti slaptažodžius, asmeninius duomenis ar net užvaldyti jūsų įrenginį, bet tikslas beveik

visada vienas – finansinė nauda.

„Kaip pavyzdys galėtų būti kenkėjiški virusai, kurie užkoduoja duomenis, esančius įrenginyje, ir prašo už atkodavimo raktą išpirkos, – kalbėjo dr. R. Rainys. – Turėjome ne vieną atvejį, kai kenkėjiški virusai buvo orientuoti į buhalterinės apskaitos programas.“

Anot NKSC direktoriaus, padažnėjo atvejų, kai užkrėsti įrenginiai panaudojami virtualių pinigų, vadinamos kriptovaliutos, generavimui.

Pavyzdžiui, interneto svetainės pažeidžiamos taip, kad ją aplankius internauto naršyklė „įdarbinama“ atlikti sudėtingus skaičiavimus, kurių rezultatas – tam tikras kiekis kriptovaliutos, kurią susižeria viruso platintojas.

R. Rainys atkreipė dėmesį, kad daugėja hibridinio tipo atakų – kai paskelbiama netikra skandalinga naujiena, o ją atidaręs žmogus patenka į žalingą svetainę ir užkrečia savo įrenginį. Todėl „Feisbuke“ pamatę antraštę „Mirė aktorius Sylvesteris Stallone“, neskubėkite spausti: pasitikrinkite naujienų portaluose, ar tokia žinia yra.

## 2. Pažeidžiami įrenginiai ir sistemos

Nepakankamai apsaugoti įrenginiai, pažeidžiamos interneto svetainės yra tai, dėl ko trina rankas blogieji programišiai. Mat būtent juose esančios saugumo spragos leidžia paskleisti virusus, užvaldyti įrenginius, prieiti prie duombazių informacijos. NKSC žiniomis, 2017 m. kas mėnesį



buvo užfiksuojama apie 3000 kompiuterių, kurie, savininkams nežinant, buvo valdomi nuotoliniu būdu. Užvaldytus įrenginius, dar vadinamus „zombiais“, programišiai gali panaudoti kibernetiniams išpuoliams. Beje, mūsų namuose daugėjant išmanių buitinių daiktų, dažnėja ir atvejų, kai jie taip pat paverčiami „zombiais“ ir siunčiami į kibernetines atakas.

Pasak dr. R. Rainio, nuo išlaužimų į mūsų įrangą apsisaugosime, jeigu pasirūpinsime, kad nebūtume lengvi taikiniai. „Tai – programų legalumas ir reguliarus jų atnaujinimas, nes kibernetiniai nusikaltėliai dažniausiai pasinaudoja pasenusios programinės įrangos spragomis, o atnaujinimas jas užlopo“ – pabrėžė NKSC vadovas.

## 3. Socialinė inžinerija

Kai kibernetiniai sukčiai pasitelkia psichologiją, nepadės joks įrenginys ir programų saugumas, tik kritinis mąstymas.

Pastaruoju metu ypač padaugėjo „direktoriaus laiškų“ atvejų. Įmonės buhalterei siunčiami laiškai iš įmonės vadovo suklastoto elektroninio pašto adreso ir prašoma pervesti pinigus į kliento sąskaitą. Tokiai operacijai sukčiai ruošiasi, sekdami įmonės darbuotojus, susirašinėjimą, todėl laiškai itin įtikinami.

Buhalterės sukčiams jau pervedė dešimtis tūkstančių eurų, o ši rugsėji išviliota ir rekordinė suma – 98 tūkst. eurų.

Į sukčių pinkles 2017 m. pateko ir daugybė eilinių Lietuvos gyventojų. Pavyzdžiui, programišiai suklastojo Valstybinės mokesčių inspekcijos svetainę ir viliojo kreditinių sąskaitų duomenis. Nereikėtų akiai tikėti ir neva bankų siųstais laiškais, raginančiais atnaujinti prisijungimo duomenis, suvedant senuosius.

„Reikėtų neužsikabinti ant tokių sukčių kabliukų, nepildyti ir nespauti įtartinų nuorodų“, – patarė NKSC direktorius.

Užs.Nr.92

# Moterys skatinamos kurti verslą kaime

Lyčių diskriminacija darbo rinkoje – sena, bet vis dar aktualumo neprarandanti tema. Lietuvos statistikos departamento (toliau – Departamento) duomenimis, Lietuvoje lengviau darbą susiranda ir labiau užimti yra vyrai. Ypač šis atotrūkis pastebimas kaimo vietovėse. Departamentas skelbia, jog pirmąjį šių metų ketvirtį užimtų vyrų skaičius kaime siekė 212,3 tūkst., moterų – 176,2 tūkst.

Siekiant sumažinti šią nelygybę, moterys, pradedančios verslą kaimo vietovėse, kviečiamos pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014 - 2020 m. programos (KPP) priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį „Parama ekonominės veiklos pradžia kaimo vietovėse“ prioritetine tvarka.

## Priimamos paraiškos

Paraiškas gauti paramą pagal šią veiklos sritį galima teikti lapkričio 2 - 30 d. Šiam paraiškų priėmimui skirta 3,4 mln. eurų parama. Priemonė finansuojama iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto.

## Gali pretenduoti ir vyrai

Svarbu paminėti, jog pirmenybės moterims gauti paramą pagal minėtąją veiklos sritį nereikėtų painioti su lyčių diskriminacija darbo aplinkoje. Tokia nuostata ne skatina, o priešingai, kovoja su lyčių nelygybe, nes moterų užimtumas smarkiai atsilieka nuo vyrų. Žinoma, į „Paramą ekonominės veiklos pra-

džia kaimo vietovėse“ gali pretenduoti ir vyrai.

Finansavimo taisyklėse numatyta, jog parama skiriama fiziniams asmenims, nevykdžiusiems ne žemės ūkio ekonominės veiklos nuo 2017 m. gegužės 2 d. iki 2018 m. gegužės 2 d., taip pat naujai įsteigtiems (registruotiems ne anksčiau kaip prieš 6 mėn. iki paraiškos pateikimo) privatiems juridiniams asmenims. Pareiškėjoms moterims skiriami 5 papildomi balai – kitus balus pareiškėjai renka vienodomis teisėmis.

## Rems veiklas, nesusijusias su žemės ūkiu

Pagal šią KPP veiklos sritį parama teikiama ne žemės ūkio veiklai



Siekiant mažinti socialinę atskirtį ir lyčių nelygybę darbo rinkoje, naudotis „Parama ekonominės veiklos pradžia kaimo vietovėse“ ypač skatinamos moterys.

Ričardo PASILIAUSKO nuotrauka

pradėti. Kitaip nei praėjusiais metais, šiemet prie remiamų veiklų priskiriama ir mažmeninė prekyba, konsultavimas buhalterinės apskaitos ir mokesčių klausimais, stovyklaviečių įkūrimas ir jose vykdoma veikla.

Didžiausia paramos suma, į kurią pareiškėjai gali pretenduoti, siekia

net 40 tūkst. Eur. Gali būti finansuojama net 100 proc. visų tinkamų finansuoti išlaidų, tarp jų: statinių



EUROPOS ŽEMĖS ŪKIO FONDAS KAIMO PLĖTRAI: EUROPA INVESTUOJA Į KAIMO VIETOVES



LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

statyba, rekonstravimas ir (arba) kapitalinis remontas, naujos technikos ir (arba) įrangos įsigijimas, verslo infrastruktūros kūrimas, bendrosios išlaidos.

## Galimybių gauti papildomų balų – daug

Pareiškėjams, norintiems įvertinti savo galimybes gauti paramą, naudinga žinoti, kiek balų ir už ką galima gauti. Kaip jau minėta, papildomi balai teikiami pareiškėjoms moterims, taip pat asmenims, kurie įsipareigoja sukurti ir projekto kontrolės laikotarpiu išlaikyti daugiau negu vieną darbo vietą. Daugiau balų gali gauti ir tie, kurie projektus įgyvendins savivaldybėje, kurioje nedarbo lygis aukštesnis nei vidutinis šalyje. Pirmumo teisės sulauks ir pareiškėjai, kurie neseniai (1 metus iki paraiškos pateikimo) grįžo iš emigracijos, taip pat tie pareiškėjai, kurie patys ar kurių su-tuoktiniai yra gavę subsidiją būstui kaimo vietovėje įsigyti pagal Finansinės paskatos pirmąjį būstą įsigyjantiems jaunos šeimoms įstatymą ir kt.

Užs.Nr.93

„Gyvenimas“ - laikraštis Jums ir apie Jus!



# Negatyvias pasekmes jaučia ne tik priklausomi žmonės, bet ir jų šeimos nariai

Įvairios priklausomybės sukelia daug negatyvių pasekmių – ir į jas įklimpusiems žmonėms, ir šalia esantiems artimiesiems. Ir vis dėlto net nusprendusiems keisti gyvenimo būdą, atsisakyti žalingų įpročių nėra taip paprasta. Siekiant visiškai išsilaisvinti, gali prireikti specialisto – psichoterapeuto ar net psichiatro – pagalbos.

## Pasikeičia elgesys

Lietuvos psichologų sąjungos narys, klinikinis psichologas, kognityvinės elgesio terapijos psichoterapeutas Julius Burkauskas svarbiausiu priklausomybės nuo psichoaktyvių medžiagų požymiu įvardija stiprų ar net nenugalimą norą vartoti šias medžiagas.

„Atsiradus priklausomybei vartojimas tampa svarbesnis nei kiti anksčiau reikšmingi dalykai. Žmogui sunku kontroliuoti psichoaktyvių medžiagų vartojimą, padidėja tolerancija jai ir kai kuriais atvejais pasireiškia fizinės abstinencijos būklė“, – pabrėžia specialistas.

Kad asmuo turi problemų kontroliuojamas alkoholio ar kitų medžiagų vartojimą, galima įtarti iš šių požymių: preteksto vartoti psichoaktyvias medžiagas ieškojimo, vartojimo vienuoje arba slapta, atitolimo nuo draugų ar artimųjų, laikino atminties sutrikimo, irzlumo, staigių nuotaikos svyravimų.

Norėdami suprasti, ar reikia įtarti priklausomybę nuo alkoholio, galime atsakyti į keturis klausimus: „ar kada nors galvojau, kad reikėtų nustoti gerti?“, „ar kiti žmonės erzina mane kritikuodami dėl mano gėrimo?“, „ar kada nors jaučiausi kaltas, kad geriu?“, „ar kada nors esu gėręs ryte tam, kad nusiramčiau arba palengvinčiau pagirias?“. Jeigu būdami sąžiningi sau teigiamai atsakome į bent du klausimus, yra pagrindo susirūpinti.



Klinikinis psichologas Julius Burkauskas pastebėjo, kad bet kuri priklausomybė paveikia visus šeimos narius.

## Priklausomybės palydovai

J. Burkauskas pastebi: dažniausi priklausomybės palydovai yra nerimas ar depresija. Išgyvendamas itin didelę įtampą ar užsitęsusi liūdesį, žmogus gali griebtis slopinti savo neigiamas emocijas vartodamas psichoaktyvias medžiagas.

„Tačiau ne visada įmanoma įvertinti, kiek psichikos sutrikimas ir

veiklos gali sutrikdyti asmens kasdienes veiksmus bei psichinę sveikatą.

Priklausomybė nuo kompiuterinių žaidimų yra pirmasis su probleminiu interneto vartojimu susijęs elgesio sutrikimas, įtrauktas į Pasaulio sveikatos organizacijos atnaujintą 11-ą Tarptautinę ligų klasifikaciją.

*Priklausomybės ligomis sergantiems asmenims specializuota pagalba teikiama Respublikiniame priklausomybės ligų centre, turinčiame filialus Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje.*

psichoaktyvių medžiagų vartojimas veikia vienas kitą. Kartais nerimas ar depresija prasideda anksčiau nei priklausomybė, o kartais piktnaudžiavimas psichoaktyviomis medžiagomis gali lemti arba sustiprinti psichinės būklės pablogėjimą“, – situaciją komentuoja specialistas.

Technologijų amžiuje pastebimos ir naujo tipo priklausomybės, kurios apima daugelį internetinės veiklos sričių: kompiuteriniai žaidimai, azartiniai lošimai, tiesioginis vaizdo transliavimas, įvairaus pobūdžio skelbimų publikavimas, pornografijos žiūrėjimas ir dalyvavimas socialinių tinklų veikloje. Minėtos

## Kenčia artimieji

J. Burkauskas akcentuoja: bet kokia priklausomybė paveikia visus šeimos narius. Priklausomo asmens šeimos nariai gali išgyventi nuolatinį stresą, nerimą, bejėgiškumo jausmą, pyktį ar gėdą. Jiems gali tekti patirti su visuomenės atstūmimu, stigmatizavimu, izoliacija. Tėvai, vartojantys psichoaktyvias medžiagas, gali negebėti pasirūpinti savo vaikų fiziniais ir emociniais poreikiais. Neretai, nepaisant akivaizdžių ženklų, kad šeimos narys turi priklausomybę nuo psichoaktyvių medžiagų, vaikai arba partneris gali tai neigti, nepripažinti ar stengtis ginti, patei-



Žmogų į žalingus įpročius dažnai pastūmėja nerimas, depresija, didelė įtampa ar liūdesys. Nuotraukos iš asmeninių archyvų

sinti priklausomą asmenį.

Dažnai priklausomybe sergančių asmenų šeimos nariams išsivysto netiesioginė priklausomybė (angl. „co-dependence“). Jie tampa tokie įsitraukę į kito žmogaus elgesio suvaldymą, kad nebegeba pasirūpinti savo asmeniniais poreikiais. Vaikai, kurių vienas arba abu tėvai yra priklausomi, gali jaustis kalti ir atsakingi už tėvų elgesį. Taip pat jie kartais gali elgtis pernelyg brandžiai savo amžiui ir „užimti“ priklausomo tėvo rolę, atlikti jo pareigas. Nors tai gali padėti „sveikajam“ tėvui išgyventi ir tvarkytis su sunkumais, vaikas netenka galimybės būti vaiku.

## Gali padėti

Psichologo J. Burkauskos teigimu, artimieji priklausomybe sergančiam žmogui gali padėti pasirūpindami, kad jo aplinkoje nebūtų alkoholio ar kitų psichoaktyvių medžiagų. Taip pat jie neturėtų sugal-



## Projektas

„Gyvenimo kokybė – mūsų pačių rankose“ finansuojamas Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo lėšomis.

Užs.Nr.94

# Kataraktos operacija - vienintelis būdas pagyti

Šiandieninis gyvenimo būdas ypač vargina mūsų akis. Vis daugiau žmonių skundžiasi silpstančiu regėjimu: darosi sunku skaityti, vairuoti automobilį, užsiimti mėgstamais pomėgiais. Dauguma mūsų į specialistą kreiptis neskuba, tačiau silpstantis regėjimas yra pagrindinis vienos dažniausių akių ligų – kataraktos simptomas. Kas tai per liga, kada reikėtų susirūpinti ir kaip gydyti kataraktą, klausiamo A.Klinikos „Akių chirurgijos centro“ gydytojo Saulius AČO.

## Katarakta – kokia tai liga?

Katarakta – akių liga, kai lęšiukas pamažu netenka skaidrumo, formuojasi drumstys, kurios trukdo šviesai patekti į akį. Su metais drumstys ryškėja, plečiasi, kas lemia palaipsniui silpstantį regėjimą. Didžiąją katarakta sergančių žmonių dalį sudaro vyresni žmonės, kadangi lęšiuko drumstėjimas – dažnas senatvinis procesas.

## Kokie pagrindiniai kataraktos požymiai?

Sergant katarakta silpnėja matymo ryškumas, vaizdas tampa išplaukę, matomi tarsi žiūrint pro rūką. Drumstėdamas lęšiukas iškraipys spalvas, dingsta kontrastinis matymas. Kad ir kokius akinius žmogus užsidėtų, matymas nepagerėja. Sergant katarakta darosi sunku skaityti, sudėtinga vairuoti automobilį, atsiranda trukdžiai dirbant kasdienes darbus. Kai lęšiuko drumstis pradeda kliudyti pilnaverčiam gyvenimui, darbinei veiklai, reikėtų

nedelsiant kreiptis į specialistą.

## Kaip gydoma katarakta?

Vienintelis kataraktos gydymo būdas – operacija: sudrumstėjusį lęšiuką pakeičiant dirbtiniu. Vaistų kataraktai gydyti nėra. Naudojant šiuolaikišką mikrochirurginę įrangą – fakoemulsifikatorių – akyje pro 2–3 mm dydžio pjūvį išsiurbiamas sudrumstėjęs lęšiukas ir vietoj jo implantuojamas dirbtinis. Daugeliu atvejų kataraktos operacijos atliekamos taikant vietinį nuskausminimą, netaikant bendrosios anestezijos. Todėl operacijos metu žmogus išlieka sąmoningas, tačiau visiškai nejaučia skausmo. Kataraktos operacija yra neskausminga procedūra, dažniausiai trunka apie 30 minučių, po operacijos nereikalingas stacionarus gydymas, pacientai gali vykti namo.

## Ar gali būti komplikacijų?

Negydamas kataraktos regėjimas nusilpsta iki šviesos jutimo – žmogus gali skirti tik šviesą nuo tamsos. Pa-

didėjus akispūdžiui kyla rizika susirgti glaukoma – liga, nuo kurios apakus regėjimo sugrąžinti nebeįmanoma. Todėl pastebėjus pirmuosius ligos požymius rekomenduojama iškart kreiptis į gydytoją. Katarakta gydoma daug sėkmingiau jos pradinėje stadijoje, kol dar nėra ryškių pakitimų.

## Kaip pasikeičia regėjimas po operacijos?

Kataraktos operacija labai efektyvi – dauguma žmonių iškart po operacijos pastebi staigų regėjimo pagerėjimą, tačiau visiškai atsista-



GYDYTOJAS SAULIUS AČAS TEIGIA, KAD PAJUTUS PIRMUOSIUS LIGOS SIMPTOMUS BŪTINA PASIRŪPINTI SAVO AKIMIS, NES NEGYDOMA KATARAKTA GALI BAIGTIS AKLUMU

tymo periodas gali užtrukti keletą savaičių. Per kiek laiko regėjimas pacientui atsistatys, tiksliai pasakyti negalima, kadangi operacijos rezultatas priklauso nuo daugelio veik-

voti pateisinimų ar dangstyti piktnaudžiavimo, nes tai tik neleidžia susidurti su realiomis savo elgesio pasekmėmis ir nesuteikia progos pamatyti, kokios jos iš tikrųjų yra.

Diskutuoti arba ginčytis verta tik tuomet, kai žmogus nėra apsvaigęs.

„Jeigu norime padėti finansiskai, galime sumokėti už maistą ar paslaugas, tačiau neduoti pinigų, kuriuos vartojantysis galėtų išleisti psichoaktyvioms medžiagoms“, – pabrėžia specialistas.

Deja, dažniausiai žmogus supranta ir ryžtasi gydytis nuo priklausomybės, kai pakankamai skaudžiai nukenčia nuo savo paties elgesio ir pajunta, ką praranda arba gali prarasti. Todėl, pašnekovo teigimu, artimiesiems svarbu nepriimti visos atsakomybės už priklausomo asmens pagydimą ir pasirūpinti patiems savimi.

## Kur kreiptis

J. Burkauskas akcentuoja: gydantis nuo priklausomybės labai svarbi gali būti priklausomų asmenų bendruomenių pagalba, kur dirba įvairūs specialistai (psichiatrai, psichologai, socialiniai darbuotojai ir kiti) bei savanoriai. Ne mažiau svarbų vaidmenį ten atlieka priklausomų asmenų savitarpio pagalba bei palaikymas. Yra bent keliolika trumpalaikės socialinės globos įstaigų, teikiančių tokią pagalbą (<http://ntakd.lrv.lt/lt/reabilitacija/priklausomybes-ligu-reabilitacines-bendruomenes>). Anoniminių alkoholikų susirinkimai vyksta daugelyje Lietuvos miestų bei internetu „Skype“ programa.

Priklausomybės ligomis sergantiems asmenims specializuota pagalba teikiama Respublikiniame priklausomybės ligų centre, turinčiame filialus Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje.



Akių chirurgijos centras

Visus, kuriems gydytojais diagnozavo kataraktą ir reikia atlikti operaciją, kviečiame į „Akių chirurgijos centrą“, esantį Savanorių pr. 66, Kaune. Šiuolaikinė mikrochirurginė įranga, kokybiškos priemonės, profesionali patyrusių specialistų komanda padės pasiekti puikių rezultatų. Registruokitės telefonu (8 37) 750 805. [www.akiuchirurgija.lt](http://www.akiuchirurgija.lt) Užs.Nr.95



# Namu ūkis

Puslapis ūkininkams,  
sodo, daržo ir visiems žemės  
ir namų šeimininkams

## Lapkričio mėnesio priminimai

### Sveikatai...

Ruduo mus bando netikėtomis orų permainomis, tad pakalbėkim apie peršalimą. Tačiau dažniausiai šaltis nėra pagrindinė peršalimo ligų priežastis. Tai temperatūros ir drėgmės svyravimai sumažina organizmo atsparumą infekcijai, virusams. Praėjusio šimtmečio pradžioje vokiečių bakteriologas W. Kruze pirmasis nustatė virusinę peršalimo ligų prigimtį.

Daugelis virusų, sukeliančių peršalimo ligas, gyvena mūsų organizme, nosiaryklėje, ryklėje. Tačiau nesergame, nes organizmas pats su jomis susidoroja. Bėda atsitinka, kai nusilpstame, trūksta miego, esame pervargę ar perkaitę, netinkamai maitinamės. Labai svarbu miegas – kelias naktis neišmiegoję tikrai rizikuojame susirgti.

Mediciniškai peršalimo ligos vadinamos ūmiomis kvėpavimo takų infekcijomis. Tokios ligos vargina apie savaitę, vėliau simptomai lengvėja, kol visai pračina. Kaip nuo jų saugotis?

Pirmiausia, vengti kontakto su sergančiaisiais – laikytis kuo toliau nuo čiaudinių, kosinčių, sloguojančių asmenų. Labai svarbu dažnai plauti rankas. Vengti nešvariomis rankomis trinti akis, nosį, nes per gleivines užsikrečiama dažniausiai.

Visi liaudiški metodai, lengvinantys savijautą, yra palankiai vertinami ir medikų. Visavertė mityba, grynas oras, poilsis – taip pat svarbu.

Augalų „gelbėtojų“ penketukas šiuo metu būtų: purpurinė ežiūolė, paprastasis erškėtis, avietės, česnakas, imbieras. Pagelbės įvairiausių jų arbatos, užpilai, su medumi, citrinomis.

Štai dar keletas populiarių būdų stiprinti sveikatą. Peršalus pasidarykite karštą vonelę kojoms, apsimauskite po to vilnonės kojines ir kas dvi valandas suvalgykite po skiltelę česnako. Kvėpuokite karštais bulvių garais.

Juodojo ridiko viršūnę nupjaukite, šaukšteliu išskaptuokite vidų ir įdėkite 2 šaukštus medaus. Nupjautą viršūnę uždėkite atgal ir palikite per naktį. Medus ištirps, sumaišys su sultimis – puiki priemonė nuo peršalimo ligų.

Pradėjo perštėti gerklė? Į stiklinę kiaulpienių arbatos įdėkite du šaukštus medaus, įpilkite šaukštelį obuolių acto ir gautu mišiniu skalaukite gerklę.

Gerai kokį pusvalandį pasilepinti 38 - 39 laipsnių temperatūros vonioje, kurioje būtų ištirpinta 2 kg rupios druskos. Kad vonia neatvėstų, vis išleiskite karšto vandens. Išlipę nesišluostykite rankšluoščiu, o įsisupkite į šiltą chalata ir pagulėkite. Jei turite temperatūros, tokią procedūrą atidėkite.

Po druskos vonios, jau lovoje išgerkite pieno ir šalavijo arbatos. Tegū namiškiai jums ją paruošia. Šaukštą smulkinto šalavijo reikia užpilti stikline pieno, užvirinti ir dar 10 min. laikyti ant labai mažos ugnies. Po to perkošti ir dar kartą užvirinti. Kiek pravėsinkite ir kuo skubiau išgerkite.

### Namams...

Lapkritis jau pranašauja ateinančias šventes. Taigi, nori nenori, reikia apie jas pagalvoti, o kad namai per jas būtų jaukūs, teks iš anksto pasirūpinti ir įvairiomis detalėmis. Gal šį kartą labiau tiktų pakalbėti ir apie būsimas dovanas. Nenustebkite, jei pirmas patarimas bus toks - atlaisvinkite joms namuose kokią slaptesnę, vaikams neprieinamą vietą – spintos lentyną, komodos stalčių, o gal tiesiog didelę dėžę. Į ją ir kaupsite visa tai, kas skirta dovanoms, papuošimams, įpakavimui, suvenyrams. Prasideja įvairūs išpardavimai, taigi jei jau akis užkliuvo už reikalingo ar tiesiog patrauklaus daikto, neatidėliokite, pirkite ir dėkite į slaptvietę. Artėjant šven-

čių dienoms bus patogu viską rasti vienoje vietoje.

O gal dar liko nuo pernai nepanaudotų šiam reikalui daiktų, susiraskite juos ir dėkite į vieną vietą.

Sąrašas – būtinas! Jei tik kilo mintis, kaip ir ką norėtumėte nudžiuginti, tuoj pasižymėkite. Vėliau per skubą tikrai pasimirš.

Dovanų beatodairiškai irgi nesukalbėkite pirkti. Gal šiemet prisidžiiovino te daug obuolių ar pasidarėte obuolių sūrių, o gal prisirinkote arbatžolių? Tai bus puikiausia dovana, jei dabar paksuksite galvą, kaip visa tai gražiai ir išradingai ipakuoti. Tiksliai linksmai ir spalvingos etiketės, pasiūti ar numegzti maišeliai, pačių pagamintos dėžutės. Jei šitokius darbelius atidėsite gruodžiui, vargu, ar beliks laiko tokiems dalykams.

Ilgėjantys vakarai tikrai suteiks galimybę ramiai apgalvoti, kokie šventiniai akcentai, detalės galėtų suteikti jūsų namams netikėtumo, jaukumo, spalvingumo. Gal pakeisime pagalvėles, užtiesalus, į matomą vietą ištrauksime kokias brangias šeimos relikvijas.

Šeimininkės jau dabar galėtų ramiai pasižiūrėti podėlius ir pasirūpinti negendančiais produktais, prieskoniais, nusipirkti aguonų, spanguolių ir kitų gėrybių. Beje, ir kalėdinių atvirukų! Nepasitenkinkite vien SMS žinute ar skambučiu. Tegul nors didžiosios metų šventės užkrečia mus jautrumu ir subtilumu.

### Sodui, daržui, gėlynui...

Dažnai suabejojame, ar rudenį reikia baltinti medelius? Taip, reikia, ir dabar tai daryti pats geriausias laikas, kol dar nešala ir gana sausa. Baltinimo medžiaga turi gerai prilipti prie žievės, kad nenuplautų lietus. Baltais vandens emulsiniais dažais nubaltinti medeliai išlaikys balsvį dvejus trejus metus. Kalčinėmis medžiagomis geriau baltinti ankstyvą pavasarį, saulėtu oru, kai pradeda susidaryti varvekliai, vyrauja teigiamą temperatūrą. Jeigu jaunus medelius aprišame nuo kiškių, jų baltinti nebūtina, aprišalas sudarys šešėli, žievė nesproginės.

Labiausiai reikia pasirūpinti jaunų vaismedžių žiemojimui – jie jautrūs ir lepūs. Jų šaknys dar būna paviršiuje, todėl būtina mulčiuoti bent 5 - 8 cm sluoksniu, arba bent užpilkite po medžiu žemių. Mulčiuoti galima ir ką tik pasodinus, ir kai dirva pašalusi. Geriausia mulčiuoti durpėmis, kompostu, tinka ir pjuvenos, medžių drožlės, nors irdamos jos kiek rūgština dirvą.

Jaunus vaiskrūmius taip pat reikėtų mulčiuoti. Žuikiai jų nemėgsta, bet pelių nuodais pasirūpinti būtina.

Nukritusius lapus po medžiais geriau sugrėbti, mat juose žiemoja daug kenkėjų. Būtina pašalinti žaidzdotas, džiūvančias šakas, sukamšėjusius vaisius, surinkti krituolius.

Tikriausiai nepamiršote surinkti ir sutvarkyti visus ūkio rakandus, dėzes, laistytuvus, kibirus. Nuvalykime įrankius kurių jau neprireiks, sunėškime į sandėlių, sutepkime tepalu, kad per žiemą nerūdėtų.

Pasiroškime per žiemą kaupiti medžio pelenus, arba pilkime į komposto krūvą – tai vertinga trąša. Gera kalkinė trąša ir kiaušinių lukštai. Paruoškime jiems dėžutę ir laikykime lukštus vėsiai.

Atsipūtėte po lauko darbų, o ar nepamiršote į vazonėlius pasisodinti petražolių, salierų, krapų, pipirnių, špinatų, lapinių ridikėlių? Jei taip, visą žiemą po ranka turėsite prieskoninių augalų.

Tegul ir tamsiuoju metų laiku namuose žaliuoja palangės, apšildyti balkonai.

Jaukių ir gražių lapkričio dienų!

## Pašnekesiai

*jau ir aš pagalvojau jog viską mačiau  
šiam žvarbių chrizantemų pasauly tačiau  
kaip malonė prieš rytą pavargėlio žvaigždės  
man suspindo ir suteikė mirksniui jėgų  
suvirpėt ir nustebti jog Viešpaties raištis  
net nenuristas man nuo akių /Donaldas Kajokas/*

Lapkritis... tikras, anot poeto, chrizantemų mėnuo. Ir gal todėl, kad ne toks žvarbus kaip kitais metais, prasidėjęs Visų Šventųjų ir Vėlinių minėjimais, dar šeštadienį ir sekmadienį leido ramiai lankyti ne tik artimųjų kapus, bet ir paviešėti ta proga pas gimines, draugus. Visus darbus užbaigti soduose ir daržuose jau tikrai buvo apščiai laiko, taigi teisintis, kad liko darbų ir netikėtai užklupo šalčiai, šiemet būtų tikra nuodėmė. Ką tokio prasimanyti ilgais rudens vakarais? Nesėdėsi akis įbedęs į televizorių, kad ir kokius gražius dalykus rodytų. Aną vakarą užėjo pasiutiškas noras parašyti savo vienai giminaitei laišką. Prieš dvejus metus ji liko našlė. Visi baiminomės, kaip ji dabar viena? Vaikai gyvena toli, nors ir labai ragino parduoti namą ir važiuoti pas juos, Anelė atsisakė. „Kol pašliaužiu, būsiu savo namuose“, - tvirtino. Tās „pašliaužiu“, tai jau pasakytas tiesiogine prasme, nes laiptais į savo erdvaus namo antrą aukštą tik su vaikštyne beužlipanti, į rūšį nusileisti - tas pats. Darže taipogi tik keliais, keliais. O ir šiaip buvo įpratusi vyrui komanduoti, nurodinėti. Labai jau geras ir paslaugus buvęs velionis, manėme, be jo, kaip be rankų, prapuls moteriškė. Ir ką tu pasakysi, neprapuola! Gražiai išliūdėjusi savo žmogaus per mirties metines visiems gražiai padėkojusi už palaikymą, supratimą, ji planuoja savo gyvenimą blaiviai ir optimistiškai. Užsisako knygų iš bibliotekos, kviečiasi į svečius drauges, kartu kažką gamina, kalbasi ir aptarinėja matytus per televiziją filmus, koncertus. Mielai važiuoja į svečius pas vaikus, kai tik šie vežasi pas save. Džiaugiasi anūkais, proanūkais. Aišku, ant marčių kartais paburba, bet tik dėl mados. Taigi parašysiu... nes ir gimtadienis po savaitės, kol laiškėlis nueis, bus pačiu laiku. Jau kuris laikas radusi vis nusiperku dailaus popieriaus laiškams, spalvotų vokų, gražių atvirukų, susidedu į dėželę. Paskui pritaikau pagal žmogų, jo charakterį, pomėgį. Aneliukei parinkau tokį linksmą, su gimtadienio pyragu - mat, ką jau ką, o pyragus tai ji mėgo kepti, ir dabar iš paskutiniųjų tikriausiai savos gamybos skanumynais drauges pavaišins. Apie ką rašysiu? Tikrai jau ne apie ligas ar rūpesčius. Prisiminsiu ką nors gražaus iš mūsų prabėgusių dienų, turiu už daug ką jai padėkoti - ne kartą yra ištiesusi pagalbos ranką, be prašymo. Tiesiog pajausdavu, kada sunkus metas ir atskubėdavo į pagalbą. Ir ne man vienai. Buvo tiesiog giminės geroji feja. Papasakosiu, kokių naujų gėlių šiemet pasisekė pražydyti sode, kiek obuolių sūrių prispaudžiau. Tiesa, šiemet, kai jau tiek tų obuolių užderėjo, tai visus antaninius į sūrius suviriau. Iškarpiu etiketes, užrašiau: „Augustinos rankų darbo sūris. 2018“. Tai jau Kalėdoms dovanoti tikrai užteks. Bet gal tų Kalėdų ir neišlauksiu - Martyninės, lapkričio 11 dieną, man labai graži šventė! Krikštūsūnis Martynas, menu, mažiukas vis klausdavo, kodėl yra Antaninės, Joninės, o, va, Martyninių tai niekas nešvenčia. Dabar tai jau gerokai atgaivinta rudens šventė, prisimenamos jos ištakos, IV amžiuje gyvenusio Italų vyskupo dosnumas vargšams, elgetoms. Martyninės, tai jau paskutinis metas būdavo atsiskaityti už darbą su mergomis ir bernais, baigdavosi jų samdos laikas. Nuo Martyno iki Martyno buvo išnuomojami palivarkai. O svarbiausia tądien nepamiršti spėti orus: jei Martynas ant ledo, tai Kalėdos ant vandens, arba atvirščiai. Ech tos tamsokos lapkričio dienos ir ilgi vakarai! Prasimanykime savo širdžiai malonios veiklos, neužsiklęskime, bendraukime ir lankykime savo dar gyvus artimuosius, bent jau laiškais...

**Jaukaus buvimo - Jūsų Augustina**

## SKANAUS!

## Pats medžioklės metas...

Taigi jeigu kaimynas ar vyras medžiotojas – laimikį teks sudoroti. Svarbu, kad mėsa būtų patikrinta veterinaro, o tada jau šeimininkės išmonė.

### Žvėrienos kepsneliai

**Reikės:** 400 g žvėrienos, 150 g pievagrybių, 40 g sviesto, 40 - 50 g kvietinių miltų, 100 g džiovėsielių, 1/2 l aliejaus, 1/2 stiklinės pieno, 4 kiaušinių, 3 šaukštų pusiau sauso vyno, žiupsnelio maltų gvazdikėlių, žiupsnelio druskos, žiupsnelio maltų juodųjų pipirų.

Mėsą sumalkite ir paskaninkite prieskoniais bei šaukštu vyno. Sviestą ištirpinkite ir lengvai jame apkepinkite nuvalytus bei plonais griežinėliais supjaustytus pievagrybius. Suberkite ir kartu pakepinkite miltus, supilkite pieną ir, nuolat maišydami, kaitinkite, kol padažas sutirštės. Padažą atvėsinkite. Tada įmuškite 2 kiaušinius, supilkite likusį vyną ir gerai išmaišykite. Iš maltos mėsos darykite pailgus, maždaug 2 cm storio, panašius į pirštelius kepsnelius, pavilgykite likusių kiaušinių plakinyje, apvoliokite džiovėsieliuose ir atšaldykite šaldytuve. Žvėrienos pirštelius kepkite įkaitintame aliejuje ar gruzdintuveje, kol gražiai pagels. Patiekite su grybų padažu.

### Troškinta elniena su raudonuoju padažu

**Reikės:** 800 g elnienos mentės be kaulo, 150 g svogūnų, 1,5 stiklinės raudonojo vyno, 150 g grietinės, 2 šaukštų miltų, 4 šaukštų aliejaus, 1/2 šaukštelio pipirų, 1 - 2 lauro lapelių, 2 gvazdikėlių, 6 pipirų grūdėlių, 1 šaukštelio maltos saldžiosios paprikos, druskos.

Mėsą supjaustykite maždaug 3 cm storio kubeliais, pabarstykite druska bei pipirais ir apvoliokite miltuose. Įkaitintame aliejuje gerai pačirškinkite mėsos gabaliukus, kol jie parus. Kartu su mėsa labai trumpai pakepinkite ir susmulkintus svogūnus. Suberkite prieskonius bei supilkite raudonąjį vyną. Troškinkite uždengtame inde ant vidutinės ugnies, kol mėsa suminkštės. Išgriebkite ją, o į likusį skystį sukrėskite grietinę, sumaišytą su miltais bei saldžiąja paprika. Padažą užvirinkite, perkoškite, pagardinkite druska bei pipirais. Sudėkite mėšą į padažą, šiek tiek pakaitinkite, bet jau neužvirinkite. Mėsą kurį laiką palaikykite padaže prieš patiekdami į stalą. Prie šio patiekalo tinka patiekti raudonųjų kopūstų salotų bei bulvių maltinukų.

**Prienu Turguje**  
Palma PUGAČIAUSKAITĖ

## „Įsigykime dovaną sau“

„Gyvename laike, kai rodos, kad čia pat kaip sesės vaikšto laimė ir giltinė“, - sakė į Prienu turgų pravažiudamos kuo tamsesnių drabužių įsigyti užsukę Miglė ir Gedas. Jų abiejų vaikystės prabėgo viename mūsų rajono kaime, nors gimė sostinėje. Bendraujant su jais, galėjai jausti jų gebėjimą dalintis gera nuotaika, nors, kaip minėjo, pavakary vyks į šermenis. Jie nupirko ir įvairiausių sūrių lauktuvėms, gražių lašinukų su daugiau kumpio. Miglės teigimu, išėjusius reikia mokėti paleisti, nes „neišvengiamai kažką prarandi, kažką gauni“. Maloniai besišypsanti moteris atviravo, kad šiandien ji būtinai kažką išsirinks turguje tikrai sau. „Gedim, kaip ir mylim – kiekvienas viduj“, - sakė josios Gedas, pasvarstęs, kodėl taip skiriasi prekeiviai ir pirkėjai Alytaus, Kaišiadorių, Užupio ir Prienu turguose.

Nustebinusi mintis vertė klausti, kodėl jiems kilo toks keistas klausimas. „Nebe pirmą kartą čia užsukam, daugiau rūpesčių ar problemų, ar tiesiog žmogonas pas jus nelaimingesni, pastebėkit veidus“, - ragino Miglė. „Kaišiadoriečiai ir alytiškiai kažkuo panašūs. Jie kažkaip savi iškart patampa, na, o pas mus, Vil-



kams, spalvotų vokų, gražių atvirukų, susidedu į dėželę. Paskui pritaikau pagal žmogų, jo charakterį, pomėgį. Aneliukei parinkau tokį linksmą, su gimtadienio pyragu - mat, ką jau ką, o pyragus tai ji mėgo kepti, ir dabar iš paskutiniųjų tikriausiai savos gamybos skanumynais drauges pavaišins. Apie ką rašysiu? Tikrai jau ne apie ligas ar rūpesčius. Prisiminsiu ką nors gražaus iš mūsų prabėgusių dienų, turiu už daug ką jai padėkoti - ne kartą yra ištiesusi pagalbos ranką, be prašymo. Tiesiog pajausdavu, kada sunkus metas ir atskubėdavo į pagalbą. Ir ne man vienai. Buvo tiesiog giminės geroji feja. Papasakosiu, kokių naujų gėlių šiemet pasisekė pražydyti sode, kiek obuolių sūrių prispaudžiau. Tiesa, šiemet, kai jau tiek tų obuolių užderėjo, tai visus antaninius į sūrius suviriau. Iškarpiu etiketes, užrašiau: „Augustinos rankų darbo sūris. 2018“. Tai jau Kalėdoms dovanoti tikrai užteks. Bet gal tų Kalėdų ir neišlauksiu - Martyninės, lapkričio 11 dieną, man labai graži šventė! Krikštūsūnis Martynas, menu, mažiukas vis klausdavo, kodėl yra Antaninės, Joninės, o, va, Martyninių tai niekas nešvenčia. Dabar tai jau gerokai atgaivinta rudens šventė, prisimenamos jos ištakos, IV amžiuje gyvenusio Italų vyskupo dosnumas vargšams, elgetoms. Martyninės, tai jau paskutinis metas būdavo atsiskaityti už darbą su mergomis ir bernais, baigdavosi jų samdos laikas. Nuo Martyno iki Martyno buvo išnuomojami palivarkai. O svarbiausia tądien nepamiršti spėti orus: jei Martynas ant ledo, tai Kalėdos ant vandens, arba atvirščiai. Ech tos tamsokos lapkričio dienos ir ilgi vakarai! Prasimanykime savo širdžiai malonios veiklos, neužsiklęskime, bendraukime ir lankykime savo dar gyvus artimuosius, bent jau laiškais...

**Jaukaus buvimo - Jūsų Augustina**



# Nemumelė



## Justino Marcinkevičiaus Lietuvių ideologija

Pradėsiu iš atokiau — Henriko Radausko eilėraščiu „Žodis“. Jis man tapo nauju raktu į Justiną Marcinkevičių. Pamanyk! - vėl naujas raktas? Ir vėl tas pats per tą patį? Bet nesukubėkime, atidžiai perskaitykime Henriką Radauską:

*Jie kirviu sukapojo žodį,  
Užrakino vario raktu,  
O jis mūro akmenį skrodė  
Nemirtingo žingsnio taktu.*

*Prieš jį puolė javai ant kelių  
Ir nutilo paukščiai, kada  
Jis aidėjo aklų trobelių  
Sidabrinės dainos gaida.*

*Jį už ančio nešėsi vaikas  
Vakarų aušros ramume,  
Jį augino didelis Laikas  
Šaknimis po gruodžio žeme.*

*Saulė pramušė plutą švino,  
Sultys ėmė užt kaip kadais,  
Šakomis padangė užtvino  
Ir užpylė žemę žiedais.*

Modernisto H. Radausko eilėraštis trenkė kaip žaibas į klasikos luobą. Ir keista — į Justino Marcinkevičiaus kūrybą. Pirmiausia į „Mindaugą“ trenkė, į „Mažvydą“ trenkė, ir į „Daukantą“ trenkė. O toliau jau ir į visą jį.

Aš ūmai supratau, kad istorinės Just. Marcinkevičiaus asmenybės subyrėjo į šipulius. Charakterių neliko, psichologijos neliko. Net moralė pasirodė nebesvarbi. Liko tik žodžiai.

Tačiau kokie žodžiai! Neįprasti žodžiai, gyvybės žodžiai. „Žodžio kirviu“ trenkė H. Radauskas į Just. Marcinkevičiaus realybę ir žodžių kevalas subyrėjo. Neliko net meninės realybės.

Paprasta, nors verk.

Ką tu noriu pasakyti?

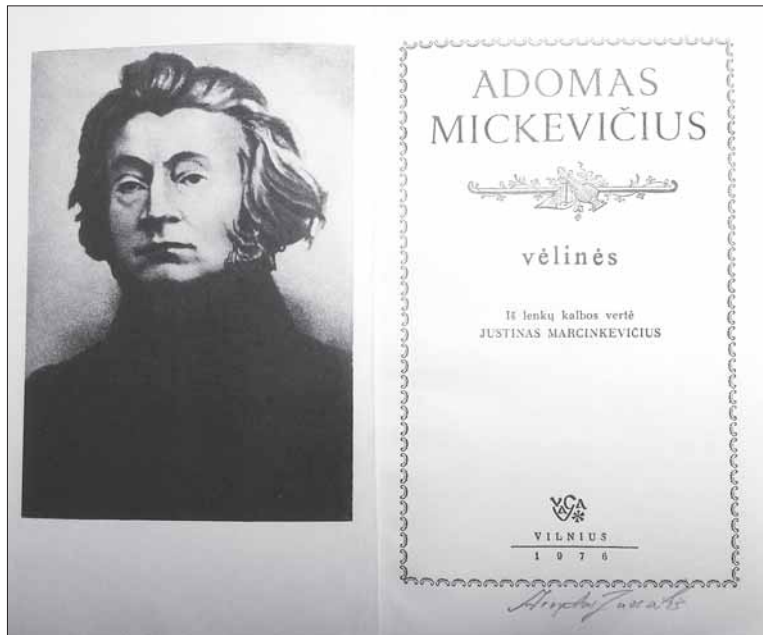
Vėlinių dieną ši keista atradimą galima papasakoti. Tai net nedidelė istorija.

Pirma, atsiverčiau Justino Marcinkevičiaus verstas Adomo Mickevičiaus „Vėlinės“; antra, prisiminiau, kas nutiko šių metų vasario 25 -ąją. Vilniaus knygų mugėje.

O nutiko tai, kad užkulisuose buvo ištarta: „Pasiruošėi, dabar ir parašyk“. Ką parašyti? Kas pasiruošė? Tai buvo pasakyta man. Ir ištare šiuos žodžius Valentinas Sventickas. Nei aš buvau pasiruošęs, nei ketinau ką rašyti, o jis vis vien ištare. Ir būtent taip: „Pasiruošėi, dabar ir parašyk“.

Kankinkit budėliai - nebuvau aš pasiruošęs! Buvau tik prisigraibęs! Tačiau V. Sventickas vis vien teisus.

Taigi nutiko taip, kad Vilniaus knygų mugės kampe LRT Forumas pristatė knygą „Justinas



Marcinkevičius: kokį jį prisimenam“ ir man šiam pristatymui teko vedėjauti. Šventvagiškas buvo sumanymas. Kelis kartus linau po žeme, kelis kartus iš ten kilau. Vedėjauti ir kalbėti šalia Viktorijos Daujotytės ir Valentino Sventicko? - nepavydėčiau to niekam. Ką aš galėjau pasakyti pažinusiems Justino kūrybą iš pašaknų? Nieko. Išgyvenau baisią valandą.

Bet ir šventvagystės baigiasi.

Toji nelemta valanda buvo man lemtinga. Vėl atradau Justiną Marcinkevičių. Lietuvišką jo žodį ir savą žodį - jie sutapo.

Vėl? - nustebsite? Juk visi žinome, kad lietuviškas žodis buvo ir liks jo kūrybos alfa ir omega.

Tačiau man subraškėjo stuburas. Ūmai supratau, jis vedžioja mus už nosies! O tai reiškia, kad žodžiui - Mindaugui, žodžiui - Mažvydui, žodžiui - Daukantui jis skyrė daugiau dėmesio, negu epochoms, charakteriams ir herojams. Aprašydamas pasaulį, jis ne jį aprašė, o sukūrė tą pasaulį kaip magas - demiurgas iš lietuviško žodžio. Padarė lietuvišku. Net nepaisydamas realijų.

Genialu, nors verk. Didžiausia lietuviška Justino Marcinkevičiaus ideologija - lietuviško žodžio ideologija? Na, ir kas?

O tas, kad mes, patiriantys Lietuvą kaip kalbą, turime pagaliau įvertinti, kad jis bene daugiausia padarė XX a. antros pusės Lietuvoje, kad jį atgimti tik iš žodžio ir kalbos. Gimtų pačiomis nepalančiausiomis sąlygomis. Gimtų kaip ideologija.

XX amžiaus lietuvių rašytojai, pradedant Vincu Mykolaičiu - Putinu ir baigiant Juozu Baltušiu, kūrė pasaulį ne vien iš žodžių. Visi jie kūrė vaizdinį - istoriją, kūrė idėjas, kūrė net jausmus ir jausmais rėmėsi. Justinui Marcinkevičiui ši statybinė medžiaga nebuvo svarbiausia, ji liko pakelėje.

Žodis ir tik žodis, žodis kaip mitas ir žodis kaip istorinė iliuzija buvo jo statybinė medžiaga.

Imanuelis Kantas pasakytų: žodis kaip daiktas savyje.

Žodžiai - idėjos ir žodžiai - herojai? Taip, todėl ne tikrasis harohus. Ne Mindaugo Lietuva, ir ne Mažvydo Rytprūsių Lietuva, ir ne Daukanto baudžiavinė Lietuva. Bet vis vien Lietuva. Lietuva be laiko ir erdvės. Vadinasi, amžinoji Lietuva.

Justinas Marcinkevičius vainikavo pusantro šimto metų lietuviško žodžio ideologijos kelią. Uždėjo kalbai vainiką, kai ši jautė mirtiną pavojų.

Bet jis buvo gudrus - savo gyvenamo meto pavojaus neįvardino.

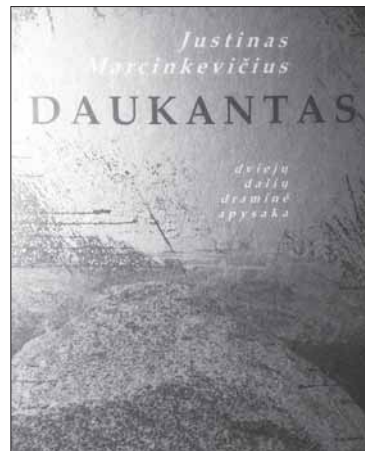
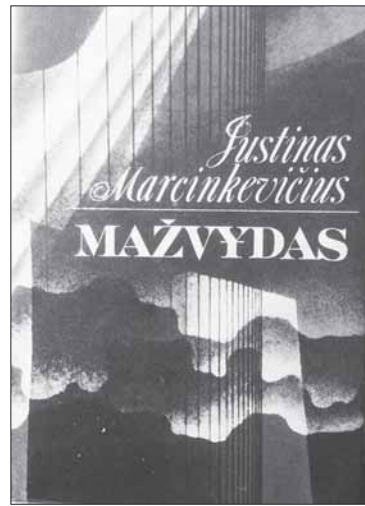
Kalbėti mėgo ir abstrakcijomis, kaip antai:

„Kada nors knygos atėjimas pas žmogų bus prilygintas dieviškosios ugnies pagrobimui - nes kuo gi mes ginamės nuo tamsos ir smurto žvėrių, jei ne knyga, kuo sušildom sugrūbusią sielą, kieno, jei ne knygos šviesa mus vedė ir veda pasaulio ir pačių širdies labirintais.“

Lengvai išsisukdavo ir nusakydavo esmę, neištardamas, kad jam ne šiaip knyga svarbi (ir svarbiausia), o - lietuviškų žodžių knygą.

O juk tai gryna tiesa: ir medžiaginiai amatai, menai ir buitės, kryždirbystė ir auksakalystė, žemdirbystė ir architektūra - visa tai gali apsieiti ir be žodžių. Tačiau be žodžių negali apsieiti pati kalba, vadinasi, surašyti žodžiai lietuviškose knygose - šventi. Kaip šventraštis Lietuvių kalbos valstybė kilo iš knygnešių sąjūdžio. Bet iš S. Daukanto pirmiausiai, po to jau ir iš M. Valančiaus. (Laimė, prezidentūra stovi S. Daukanto aikštėje - kaip priesakas Prezidentui.)

Kalbos ideologija - mūsų pasaulis. Prarasti kalbą tolygu pra-



rasti savastį. Tapatybę. Net tėvynėje gali tapti žmogumi be tėvynės, jeigu paminsi lietuvių kalbą. Mūsų valstybė netektų prasmės be mūsų kalbos. Kas mes be lietuvių kalbos? - vėjas globaliuose tyruose.

Mūsų Justinas vainikavo ir tebevainikuoja Lietuvos širdį - kalbą. Lietuvių kalbos valstybę.

Globalaus blaškymosi laikais galva blaškosi daugiau negu kūnas. Tai jau suprasdamas, jis prašyte prašo nuolat skaityti Mikalojaus Daukšos „Postilę“:

„Kaip himnas gimtajai kalbai skamba garsioji Mikalojaus Daukšos prakalba „Į malonųjį skaitytoją“ iš jo „Postilės“ (1599 m.). Nieko gražesnio, pakilesnio, turesnio apie lietuvių kalbą nerandu visoje mūsų raštijos istorijoje“.

Taigi prieš daugiau nei keturis šimtus metų „Postilėje“ parašyta ir pasakyta:

„Ne žemės derlumu, ne drabužių įvairumu, ne šalies gražumu, ne miestų ir pilių stiprumu laikosi tautos, bet daugiausia išlaikydamos savąją kalbą, kuri didina ir palaiko bendrumą, santaiką ir brolišką meilę. Gimtoji kalba yra bendrosios meilės ryšys, vienybės motina, pilietiškumo tėvas, valstybės sargas. Sunaikink kalbą - sunaikinsi santaiką, vienybę ir dorybę. Sunaikink kalbą - sunaikinsi dangaus saulę, sujauksi pasaulio tvarką, atimsi gyvybę ir garbę.“

Arvydas Juozaitis  
2018 metų Vėlinės

*Klevo lapas skriedamas  
šoko meilės šokį su gile  
ažuolas toli nuo klevo augo  
jis nesuprato meilės gilės  
Juk klevo lapas tuoj  
Pavirs į ledą  
Ar gilė tilps lape  
Globojo ažuolą pušys žalios  
Žiūrėjo eglė išdidžiai viena  
Drebulė kaip podukra  
nuo pirmo sniego  
drebėjo visa  
kavą gilių virė  
virdulys  
šnypštė lyg gyvatė  
tik vegetarai gers  
ar ir svečiai  
iš kosmoso  
iš rūko šalto  
iš mirties  
sugrįžę po savo  
ažuolu ir vėl  
ir po klevu gyvenimas  
dar tęsės  
čia namo pamatai  
traktoriaus noragai  
žemės deklaruotos  
kadaise nekviestos  
marčios  
čia ir ji  
viena pro rūko patalus  
atėjus  
balta drobulė veidą  
dengdama  
ant akmens tarsi pakloto  
senolė savo cigaretę rūkė  
anūko nebarė nemokė  
tik paprašė  
turėti visada kuo jai pridegt  
kaip tąkart kai jauna rūkyti  
mokėsi duše  
tai gėso tai ruseno vis  
o gal lietuvi  
nepaminė  
tik pamatyti spėjo  
kaip lūžo ažuolo šaka  
kad žvakę jis turėtų  
kuo uždegt*

*per Vėlines sugrįžome  
į kapines  
kur laukė  
antkapijai stikliniai  
su įrašytais žodžiais  
lyg pačių ranka  
buvau ir aš ir ne  
ir tu likai šalia  
net jūros nepamačius  
per Vėlines žydėjo  
pievų gėlės  
tu tik taip galvojai  
sode mūsų  
dar noko obuoliai  
ne aš sodinau  
keistuolę obelį  
ne aš stačiau namus  
tu tik taip galvojai  
net jūros nepamačius  
laiską man rašei  
stikle  
skaityti nemokėjau  
žodžių junginiai ilgi  
nesupras ir žmonės  
tik liksim  
dviese mes  
ilgiau stovėti  
tyloj girdėti  
ką kalba sielos  
per Vėlines  
kasdien  
mes buvome panašūs  
nes gyvenom  
kaiėjome žeme  
stikle  
žodžius įrašę  
o sode  
ir per Vėlines  
dar vis negeso  
tavo gėlės*

Palma Pugačiauskaitė

## Mokytojui

*Kai spalvina ruduo lapus,  
lietus švariai kelius nuplauna,  
Kardelius lyg vėliavas aukštai iškėlę  
Vaikai pas Mokytojus keliauja.  
Rudens rožančiuje kaštonais, gilėmis  
Gražias mintis ir darbus sužymėję,  
Pražydyusiam vaikų gerumui  
Atverkite širdis.*

## Kelias

*Einu  
Per giles ir kaštonus,  
Per lapus,  
Raudonus ir geltonus,  
Iš pradžių,  
Iš sapno debesies -  
į nežinią,  
į tirštą miglą,*

*Šviesuliais ir dryžiais,  
Savo keliu  
Per pilkas kryžkeles,  
Juodus akivarus,  
Rudeniniu taku  
Atgalios,  
Į namus,  
Ir į širdį.*

Alma J.D.



Z. Jonačio piešinys



## Dėkoja

Nuoširdžiai dėkojame bendradarbiams, draugams, kaimynams, artimiesiems, visiems užjautusiems ir padėjusiems palydėti į Amžinojo poilsio vietą mums visiems brangų Albiną BARTUSEVICIŲ.

Žmona, dukra, sūnus, sesuo, broliai



### Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegijoje (Liepų g. 1, Girionys, Kauno r.) lapkričio 15 - 16 d. nuo 9.00 val.

Organizuojami nemokami miškininkystės ir biokuro ruošos kursai privačių miškų savininkams ir ūkininkams pagal programą: „Atsinaujinantis energijos ištekliai – bioenergijos potencialas ir biomasės gamyba miško ūkyje“ kodas 296152205, trukmė 20 akad. val. Mokymus vykdys Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegijos dėstytojai.

Kursų klausytojai bus nemokamai maitinami, taip pat galės gauti konsultacijas kaip ūkininkai savo miško valdose.

Kursai aktualūs ūkininkams, gavusiems paramą pagal Lietuvos KPP, nes įtraukti į pasirenkamųjų išklaudyti kursų sąrašą.

Į kursus registruojama telefonais: (8-610)25047, (8-685)84542 arba el. paštu: k.javaite@kmaik.lm.lt, s.ceruliene@kmaik.lm.lt

## „Išsigykime dovaną sau“

(Atkelta iš 5 p.)

kiekio pinigine, einant į turgų, - svarstė Gedas ir šiltai atsiveikino.

Šį turgų ypač buvo perkami kopūstai, morkos. Kopūstų kilogramas kainavo 0,30 euro, morkų – 0,50 - 0,70 euro. Dauguma pirkto didesniais kiekiais raugimui. 12 eurų kainavo meistro rankų darbo kopūstams smulkinti „kombainas“, taip pavadinantis pirkėjos, ieškojusios mažesnio, susmulkinti dešimčiai kilogramų pirkto kopūstų. Moteris juos užraugs tik su druska ir cukrumi - „be spanguolių, kmynų ar obuolių“, kai gerai įrūgs, sudės į trijų litrų talpos stiklainius ir išneš į rūšį. Buvo perkami ir rauginti kopūstai iš prekeivių. Jų kilogramas kainavo 1 eurą, raugintų agurkų kilogramas – 1,70 euro, virtų burokėlių – 1 eurą.

Pirko ir naminių šaltos spaudimo sėmenų aliejų, kurio 0,5 litro talpos butelis kainavo 3,50 - 4 eurus, garsytųjų aliejaus – 6 eurus.

Gerokai ramiau buvo ūkininkų gyvūnų turgavietėje. Vieni pirko vištas, kurių viena kainavo 6 eurus, kiti grožęsios veisliniai paukščiai. Jų pora (gaidys ir višta) kainavo 30 eurų, už porą žąsų prašė 50 eurų, už kalakutą – 12 eurų, už antį – 10 eurų. Triuši buvo galima išsirinkti, kaip visada, ir pagal amžių, ir pagal kainą - nuo keletą iki 30 eurų. Dvieju mėnesių vokiečių aviganius šuniukus augintoja greitai išpardavė po 60 eurų.

Ūkininkai už centnerį miežių, rugių, kvietrugių, pašarinių miltų prašė 9 - 10 eurų, už avižų keturiasdešimt kilogramų maišelį – 7 eurų. 50 kg maišelis kombinuotųjų pašarų kainavo iki 20 eurų.

Iš gausios pieno bei jo produktų pasiūlos kiekvienas rinkosi pagal skonį. Varškės sūrį su prieskoniais ar ne, iš saldaus pieno su daugiau ar mažiau grietinės buvo galima išsi-



rinkti už 1,20 - 3,50 euro. Pirkėjų pageidavimu, kai kurios sūrių spaudėjos sakė, kad galėtų ir gerokai didesnę suspauti, tik reikėtų iš anksto užsakyti. Pieno litras kainavo 0,50 euro, litras grietinės – 3,4 - 3,80 euro, pusė kilogramo sviesto – 4 eurus, varškės pusė kilogramo – 0,80 - 1,20 euro. Ožkos pieno sūris kainavo iki 3 eurų.

Dešimt vištos kiaušinių pardavė už 1,70 - 2 eurus. Bitininkai kilogramą medaus siūlė už 6 eurus, pusė litro medaus stiklainį – už 4 - 4,50 euro.

Kad savaitgalis skirtas daugiau pabendrauti su vėlėmis, sakė pusamžė našlė, baltų chrizantemos žiedų pirkusi. „Man svarbu gyva malda ir gyvos gėlės žiedu – atmintimi puošti kapą. Klausiu patarimų, prašau pagalbos, nes mano žmogus visur su manimi. Kai iškeliaujančio rudens, išmintingo rudens naktys vis labiau ilgėja, kai prasideda miglų metas už lango, labai svarbu išsiklaudyti į save ir į tai, galbūt ko prašo besiblaškanti vyro vėlė sapne ar už pilnaties apšviesto lango. Svarbu uždegti žvakę, kad visiems nuo jos sklįstų šviesa...“

### Prienų turguje perki, savo kraštą tu remi!!!

Nacionalinės žemės tarnybos prie žemės ūkio ministerijos Prienų ir Birštono skyrius informuoja, kad parengtas Kauno apskrities Prienų rajono Šilavoto seniūnijos Šilavoto kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projekto papildymas

Planavimo pagrindas - Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Prienų ir Birštono skyriaus vedėjo 2018 m. rugsėjo 14 d. įsakymas Nr. 10VI-891-(14.10.2.) „Dėl Kauno apskrities Prienų rajono Šilavoto seniūnijos Šilavoto kadastro vietovėje nustatytų laisvos valstybinės žemės plotų plano ir sąrašo patvirtinimo ir Šilavoto kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projekto papildymo“, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Prienų ir Birštono skyriaus vedėjo 2018 m. spalio 10 d. įsakymas Nr. 10VI-931-(14.10.2.) „Dėl Kauno apskrities Prienų rajono Šilavoto seniūnijos Šilavoto kadastro vietovės valstybės išperkamos ir neprivatizuojamos žemės plano patvirtinimo, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Prienų ir Birštono skyriaus vedėjo 2018-09-14 įsakymo Nr. 10VI-891-(14.10.2.) pakeitimo“.

Žemės reformos žemėtvarkos projekto papildymą rengia uždaroji akcinė bendrovė „Arvameda“, projekto autorė Nomedą Vilčinskaitė (tel. (8-37) 32 14 61, 8 682 01358, el. paštas nmeda@arvameda.lt., adresas: Savanorių pr. 135, Kaunas).

Parengtas Kauno apskrities Prienų rajono Šilavoto seniūnijos Šilavoto kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projekto papildymo planas viešai eksponuojamas Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Prienų ir Birštono skyriuje (Laisvės a. 12, Prienuose, 215 kab.) 2018 m. lapkričio 14 d. - lapkričio 27 d. Projektų viešas aptarimas vyks 2018 m. lapkričio 28 d. 10.00 val., Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Prienų ir Birštono skyriuje (Laisvės a. 12, Prienuose, 206 kab.).

## SIŪLO DARBĄ

Reikalingi vairuotojai tik su C kategorija. Vaziuojame mėnesiui arba 2 savaitėms į Vokietiją. Tel. 8 655 56 743.

Birštone pastoviam darbui viešbutyje reikalinga kambarinė. Apmokome. Kreiptis tel.: 8 600 88 829 arba siųsti cv el. pastu: info@audenis.lt

Ieškome darbuotojų: ekskavatoriaus operatoriaus, autoserviso mechaniko. Darbo vieta Prienų r. Kreiptis tel. 8 652 65 769.

## PERKA

## Nekilnojamas turtas

Perka mišką, gali būti su bendrasavininkais neatidalinta iš bendros nuosavybės. Tinka įvairūs plotai. Sutvarko dokumentus ir atsiskaito grynais. Tel. 8 644 55 355.

Perkame mišką didžiausiomis kainomis Lietuvoje. Atsiskaitome iš karto. Tel. 8 605 44 445.

Visoje Lietuvoje perku mišką (ir malkinį) su žeme ir išsikirtimui. Moku nuo 2000 iki 10000 Eur/ha. Tel. 8 687 26 005.

## Gyvuliai, gyvūnai

Įmonė brangiai perka galvijus, atsiskaito iš karto. Išsivežame. Tel.: 8 686 54 826, 8 684 40 534.

Įmonė tiesiogiai nuolat perka arklius. Tel.: 8 656 39 189, 8 616 14 424.

Įmonė tiesiogiai perka galvijus aukščiausiomis ŽŪKB „Krekenavos mėsa“ kainomis. Tel. 8 613 79 515.

ŽŪB „Žara“ superka karves, jaučius ir telyčias. Atsiskaito iš karto. Tvarko valstybės išmokas, sveria elektroninėmis svarstyklėmis, pasiima savo transportu. Tel.: (8 319) 43386, 8698 28 063, 8 685 86 121.

Superka gero ir lieso įmitimo galvijus (AB „Krekenavos agrofirma“ kainomis), taip pat perka arklius ir traumuotus galvijus. Tel. 8 616 43646.

A. Bagdono IĮ brangiai perka veršelius ir telyčaites auginimui. Moka 6 - 21 proc. PVM. Sveria elektroninėmis svarstyklėmis. Pasiima patys. Tel.: (8 319) 69 541, 8 699 93 682.

UAB „GALVIJŲ EKSPORTAS“ - įvairius pienu girdomus buliukus ir tely-

## PARDUODA

## Nekilnojamas turtas

Parduoda sodybą Verbyliškių k., netoli Verknės upės, yra 0,64 ha namų valdos ir 1,40 ha žemės ūkio paskirties žemės sklypai. Tel. 8 698 56047.

Parduodama sodyba su 54 arų žemės sklypu Jiezno seniūnijoje. Kaina - 11000 eurų. Skambinti tel. 8 604 86 779.

Parduoda medinį 116 kv.m namą Prienuose, arti miesto centro. Yra

vietiniai centrinis šildymas ir kanalizacija, miesto vandentiekis, mūrinis ūkinis pastatas, 7 arai žemės. Tel. 8 601 61 247.

## Gyvuliai, gyvūnai

Ūkininkas parduoda svilintų kiaulių skerdieną. Perkant 2 puseles, visą kiaulę, kaina 2,30 Eur. Atvežame. Tel. 8 607 12 690.

Parduoda 6 mėn. erziliuką, kiaulę skerdimui, pašarinius grūdus. Tel. 8 650 10 595.

## PIRKITE VIŠTAS! VIENOS KAINA – TIK 3 eurai

LAPKRIČIO 9 d. (penktadienį) prekiausime 10 mėnesių dedančiomis kiaušinius rudomis olandiškomis dedeklėmis vištomis (kaina 3 Eur) ir KAIŠIADORIŲ rajono paukštyno jaunosiomis rudomis, raibomis, juodomis, baltomis 5 - 6 mėn. dedeklėmis vištaitėmis (kaina 5 - 6 Eur), leghornų veislės vištaitėmis, pašarais:

Veiveriuose – 9.00 val., Skriaudžiuose – 9.15 val., Jiestraktyje – 9.40 val., Žemaitkiemyje – 9.55 val., Naujojoje Ūtoje – 10.10 val., Vartuose – 10.20 val., Paprūdžiuose – 10.25 val., Balbieriškyje – 10.40 val., Prienuose (prie turgaus) – 11.00 val., Klebiškyje – 11.10 val., Ingavangyje – 11.20 val., Šilavote – 11.30 val., Leskavoje – 11.45 val., Juodbūdyje – 12 val., Išlauže – 12.40 val., Pakuonyje – 12.55 val., Ašmintoje – 13.45 val., Strielčiuose – 13.55 val., Birštono vienkiemyje – 14.40 val., Nemajūnuose – 14.50 val., Vėžionyse – 15.05 val., Jiezne – 15.20 val., Kašonyse – 15.35 val., Pieštūvėnuose – 16.40 val., Užugostyje – 16.55 val., Stakliškėse – 17.05 val. Tel. 8 612 17 831.

## PASLAUGOS

Liejame pamatus, betonuojame. Montuojame gipso kartoną, glaistome, dažome, kalame dailylentes, dedame visų tipų grindis, klojame plyteles, atliekame santechnikos darbus, elektros instaliacijos darbai, klojame trinkeles, lankstome skardas. Tel. 8 600 96 399.

Šlifuojame, dedame ir lakuojame parketą, dengiame stogus, skardiname, lankstome, šiltiname ir dažome namų fasadus. Kasame pamatus, mūrijame, tinkuojame, betonuojame, montuojame tvoras, langus, duris, atliekame langų apdailą, griovimo darbus. Statome karkasinius namus. Tel. 8 620 85350.

Statome nerūdijančius apšildomus kaminus. Dedame nerūdijančio plieno įdėklus į kaminus, židinius, pirtis ir kt. Darome pajungimus. Tel. 8 685 60129.

VISI SANTECHNIKOS DARBAI: šildymo, vandentiekio, kanalizacijos, katilinių įrengimo. Komplektuojame kokybiškas santechnikos medžiagas su nuolaidomis. Tel. 8 640 39 204.

GAMINŲ DURIS - ypatingai šiltas, saugias nuosaviems namams, ūkiniams pastatams ir rūšiams. Tel. 8 653 93 193.

Minkštųjų baldų remontas, gobelėno pervilkimas. Restauruojame minkštus baldus, fotelius, lovas, kampus, kėdes. Tel. 8 629 03 717.

Vežame žvyrą, smėlį, juodžemį, skaldą, atsijas bei kitus birius krovinius. Tel. 8 690 66 155.

Kaminių įdėklai: gaminimas, montavimas. Kaminių valymas. Tel. 8 645 87304.

Krovinių pervežimas: įvairių daiktų, buitinių technikos, gyvulių. Žmonių pavėžėjimas pagal iškvietimą. (Dirbame visoje Lietuvoje). Tel. 8 634 32 300.

## ĮVAIRŪS

Dovanoja sterilizuotus jaunus katytes ir katinėlių. Tel. 8 686 82 619.

„Gyvenimo“ redakcijoje priimami skelbimai ir į Alytaus, Marijampolės ir Vilkaviškio miestų ir rajonų laikraščius.

## PERKA

Čaitės, taip pat „Belgus“. Moka 6 ir 21 proc. PVM. Sveria el. svarstyklėmis. Pasiima patys. Tel. 8 612 34 503.



KARVES, TELYČIAS, BULIUS PAGAL SKERDENAS ARBA GYVA SVORI. SVERIA, MOKA IŠ KARTO, PAIMA PATYS.

Tel.: 8 614 93 124

Superkame karves, bulius ir telyčias KREKENAVOS AGRO FIRMOS supirkėja Olga Šmailienė. Tel. 8 612 02 125.

BRANGIAI PERKA veršelius. Tel. (8 634) 23551.

## Kietas kuras

Pigiai parduoda malkas (skroblo, ažuolo, uosio, juodalksnio, beržo). Atveža nemokamai. Tel. 8 635 82 808.

Parduoda DURPIŲ BRIKETUS, malkas, supjautas kaladėlėmis, rastukais. Skubiai, nemokamai pristato jums patogiu laiku. Tel. 8 672 51 171.

Parduoda ažuolo, beržo pjuvenų briketus ir baltarusiškus durpių briketus. Tel. 8 677 44 884.

Parduoda malkas, supjautas kaladėlėmis, pristato į namus. Tel. 8 671 94 231.

## UAB „GRASTA“ PARDUODA

Plautą aukščiausios rūšies Kuzbaso baseino akmens anglį. Durpių briketus didmaisiais po 500 kg.

Atvežame, iškrauname mechanizuotai su krautuvu Jums patogioje vietoje.

Akmens anglis fasuota ir maišuose po 25 - 40 kg.

Tel. Prienuose 8 687 36 216, Mauručiuose 8 686 40 250.

## ŠILTINAME

SIENAS, STOGUS IR GRINDIS EKOVA TA sausuoju ir šlapiuoju būdu Tel. 8 640 40002

SIENŲ ŠILTINIMAS į oro tarpus Tel. 8 696 42 020

REIKIA PINIGŲ? Paskolos. Paskolų refinansavimas. Galimybė pasiskolinti papildomai. Pvz., pasiskolinkite 100 eurų ir per 3 mėn. grąžinkite 110 eurų! Vyksta AKCIJA - paskolos iki 1000 Eur laikotarpiui iki 6 mėn. išduodamos nemokamai be palūkanų. Tel. 8 601 50 935. Įmonė Eurokreditas. Tarpininkas Ričiardas. Individualios veiklos pažyma Nr. 621263.

Autovežio paslaugos Tech. pagalba kelyje. Automobilių transportavimas, krovinių pervežimas. Tel. 8 648 10 424.



# Edukacinė - pažintinė kelionė po Sūduvos kraštą

Prienų rajono savivaldybė dalyvauja ES projekte „Parama maisto produktais IV“ Nr. EPSF-2016-V-04-01. Pagal projektą vykdomos ir kitos veiklos, kurias finansuoja Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas.

Smagiausias ir labiausiai bendruomenę suartinantis įvykis – kelionė, todėl kaip papildoma veikla ir buvo pasirinkta išvyka, kurioje dalyvavo mišrios grupės (suaugusiųjų ir vaikų) paslaugų gavėjai. Spalio 26 d. Prienų r. savivaldybės 53 asmenų grupė (atstovai iš visų seniūnijų), lydima Prienų r. savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir sveikatos skyriaus vyr. specialistės **Laimos Jančiauskienės**, vyko į edukacinę - pažintinę kelionę po Sūduvos kraštą.

Sūduva istoriškai visada gyveno turtingai, todėl nereikia stebėtis, kad čia buvo puošnių ir turtingų dvarų. Kiekvienas dvaras turėjo savo istoriją, kuri atspindėjo dvarininkų giminės tradicijose ar veikloje. Antai Zyplių dvaras Lukšiuose, ne taip seniai buvęs apleistas ir užmirštas, šiandien prikeltas naujam gyvenimui. Dvaro aplinką puošia išlikęs 11 pastatų ansamblis ir dvarą supantis parkas. Viename iš pastatų įsikūręs restoranas, kurio šeiminkai svečius vilioja tradiciniais dvaro patiekalais ir išskirtiniu „Ragaučiumi“. Šio ir kitų gardžių valgių teko paragauti ir visiems kelionės dalyviams.

Ne mažiau išpūdingas ir Gelgaudiškio dvaras, kurio rūmus supa vienas didžiausių Lietuvos dvarų parkų, taip pat Paežerių dvaro sodyba. Ekskursijos metu apžiūrėtas buvusiuose Paežerių dvaro rūmuose įkurtas Vilkaviškio krašto muziejus, kuriame veikia gamtos, proistorės, krašto ir išeivijos istorijos, žymių visuomenės veikėjų nuolatinės ekspozicijos.



Be aplankyto dvarų, kelionės dalyviai turėjo galimybę dalyvauti praktinėje pažintinėje programoje „To sviestelio gardumas“: mušė

sviestą ir ragavo jį su namine duona bei arbata, sprendė užduotis.

Edukacinės - pažintinės kelionės metu grupė aplankė ir Vilkaviškio Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo katedrą, stabtelėjo prie vieno svarbiausių nepriklausomybės siekėjų, moklininko, gydytojo Jono Basanavičiaus paminklo, taip pat nusilenkė prozininko, poeto, vieno iš tautinio sąjūdžio ideologų Vinco Kudirkos atminimui prie jo kapo Kudirkos Naumiestyje.

Vėlai vakare visi maloniai pavargę, bet kupini geros nuotaikos ir gražių išpūdžių grįžo į namus. Kelionės organizatoriai džiaugiasi, kad žmonės turėjo galimybę praleisti dieną prasmingai ir turiningai – pamatyti labiausiai turistų lankomus Sūduvos krašto objektus, prisiliesti prie tradicinio maisto gamybos paslapčių, neformalioje aplinkoje pabendrauti, pasidalinti bendrumo ir sutelktumo jausmu.

**Socialinės paramos ir sveikatos skyriaus informacija**

## Kiekvienas konteineris laukia savo atliekų. Kokių?

Atliekų rūšiavimas – ne naujiena. Daugeliui – ir ne problema. Tačiau kartais vis dar iškyla klausimų, kokias atliekas į kurį konteinerį reikia mesti. Tad prisiminkime rūšiavimo abėcėlę ir naujoves, kurios atsirado išdalinus maisto atliekų konteinerius.

### KAŲ MESTI?

Sauskelnes, asmeninės higienos priemonės, tualetinį popierių (bet ne kartoninį ruloną), sąslavas, šaltus pelenus, dantų šepetėlius, panaudotas virtuves, dušo kempines, skutimosi peiliukus, lipnias juostas, tekstilės atliekas, avalynę, porceliano, keramikos, veidrodžių duženas, naminių gyvūnėlių pakratus, kraiką, užpildytus dulkių siurblių maišelius ir kitas po rūšiavimo likusias buitines atliekas.



### KAŲ MESTI?

Vaisių ir daržovių likučius, kiaušinių lukštus, arbatos tirščius ir pakelius, kavos tirščius ir jų filtrus, mėsos atliekas, kaulus, skerdienos liekanas, žuvies likučius, riebalus, aliejų, pieno produktus, riebalais ir kitais maisto produktais suteptą kartoną ir popierių, išskyrus pakuotes, naudotus popierinius rankšluosčius, staltieses, servetėles, naudotus vienkartinis popierinius puodelius, kambarinius augalus ir jų dalis, piktžoles, kitas sodo ir daržo atliekas, susmulkintas medžių šakas.



### KAŲ MESTI?

Plastikinius gėrimų, aliejaus butelius, Tetra Pak pakuotes, plastikinius indelius nuo padažų, majonezo, indų ploviklio, kosmetikos, skalbimo priemonių, polietileno plėvelę, kitą plastikinę maisto ir ne tik pakuotę, plastikinius žaislus, indus, plastikinius rašiklius, putplastį, plastikinius kamšteličius, dangteličius.

Konservų dėžutes, skardines nuo gėrimų, aliuminio lėkštes, metalines kepimo skardas, puodus, stalo įrankius, metalinius dangteličius, dėžutes, foliją, kitas butyje susidarančias metalines pakuotės atliekas. Žurnalus, laikraščius, pakavimo popierių, kartonines dėžutes, gofruoto kartono dėžes, kitus spaudinius, lankstinukus, vokus, skrajutes, spaudos ir rašomąjį popierių, knygas.



### KAŲ MESTI?

Stiklinius butelius nuo padažų, aliejaus, vyno, alkoholinių gėrimų ir kt., stiklainius, stiklo indus, stiklinius kvėpalų buteliukus, įvairaus dydžio stiklo duženas.



Pakuočių atliekų švariai išplauti nereikia, bet jos turi būti be maisto ir skysčių likučių.

Visas kitas atliekas, kurių negalima mesti į čia išvardintus konteinerius, būtina vežti į didelių gabaritų ir kitų atliekų surinkimo aikštes.

Daugiau apie rūšiavimą: <https://www.aratc.lt/gyventojams/atlieku-tvarkymo-vadovas-individualioms-namu-valdoms> Ūzs.Nr.96

## Krepšinis

### Pelnė ketvirtą pergalę

Lapkričio 4 dieną Prienų „Scycop“ namuose, palaikoma savo sirgalių, 93:88 (19:29, 29:13, 18:23, 27:23) įveikė Pasvalio „Pieno žvaigždžių“ komandą. Tai – ketvirtoji prieničių pergalė „Betsafe-LKL“ čempionate. Ji garantuoja septintąją turnyrinės lentelės vietą.

Rungtynės šeiminkams buvo nelengvos, ne kartą pasvaliečiai buvo perėmę iniciatyvą į savo rankas, todėl šeiminkams prireikė ir darnių veiksmų puolime, ir taiklumo prie baudų metimo linijos, kad iki pat varžybų pabaigos išlaikytų bent kelių taškų atotrūkį nuo varžovų.

„Scycop“ komandai 19 taškų pelnė Martynas Gecevičius (9 rez. perd.), 17 - Michaelas Bruesewitzas. Rezultatyviai žaidė ir trys praėjusią savaitę savo gimtadienius šventę bei šventiniu tortu visus žiūrovus vaišinę žaidėjai: 15 taškų - Darjušas ir Kšištofas Lavrinovičiai, 11 - Gintaras Leonavičius. 14 taškų pelnęs vyriausias lygos žaidėjas Mindaugas Lukauskis po šio mačo tapo „Betsafe-LKL“ rekordininku pagal perimtus kamuolius (950 kamuolių).

### Prienų KKSC komandos sėkmė

Lapkričio 2 d. RKL „B“ diviziono rungtynėse Prienų KKSC krepšininkai, vadovaujami Pauliaus Ivanausko, svečiuose įveikė Kazlų Rūdos krepšininkus (81:56) ir užsitikrino trečiąją pergalę.

Po pirmojo kėlinio prieničiai buvo įgiję 15 taškų persvarą (27:12), antrajame komandas skyrė net 20 taškų (41:21). Nors šeiminkai kelis kartus buvo sumažinę atsilikimą iki 10 - 13 taškų, persilaužimas žaidime neįvyko, ir Prienų KKSC komanda į savo sąskaitą įrašė dar vieną pelnytą tašką.

Prieničiams daugiausia taškų pelnė Ernestas Mankauskas - 24 taškai, Gediminas Maceina - 17 taškų, Šarūnas Stiklakis - 14.

„Gyvenimo“ informacija

# Gyvenimas

REDAKCIJOS ADRESAS:  
Kauno g. 19 A, LT - 59147 Prienai.  
El.paštas: [info@gyvenimas.info](mailto:info@gyvenimas.info)

Leidžia UAB „GYVENIMAS“ (SL 066).  
Laikraštis įkurtas 1946 m. gruodžio 7 d.

Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė

Internetu skaitykite: [www.gyvenimas.info](http://www.gyvenimas.info), [www.facebook.com/laikrastiogyvenimas](https://www.facebook.com/laikrastiogyvenimas)

Redakcija: Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė - VERSLAS, ŽEMĖS ŪKIS, APLINKOSAUGA (60523, [ramute@gyvenimas.info](mailto:ramute@gyvenimas.info)); SOCIALINĖS PROBLEMOS, ŠVIETIMAS, MEDICINA, SPORTAS, KULTŪRA, TEISĖSAUGA, PASLAUGOS: Dalė Lazauskienė, redaktorės pavaduotoja (60014, [dale@gyvenimas.info](mailto:dale@gyvenimas.info)); KOREKTŪRA: Ona Ališauskienė (60015); BUHALTERIJA, SKELBIMAI: Ona Lodiėnė, Zina Lankevičienė (tel./faksas 60012, [zina@gyvenimas.info](mailto:zina@gyvenimas.info)); kompiuteriniai (maketas@gyvenimas.info). Mob. tel. 8 605 19 327.

Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su laiškų autorių nuomonėmis. Už skelbimų turinį neatsakome.

Laikraštis išeina trečiadieniais ir šeštadieniais.

Ofsetinė spauda. Apimtis - 2 spaudos lankai.

Indeksas 67283. Tiražas: trečiadieniais - 2100 egz., šeštadieniais - 2600 egz. Rinko, maketavo UAB „Gyvenimas“.

Spaudė UAB „Alytaus spaustuvė“, Seirijų g. 17, tel. (8 ~ 315) 73786.

